

OFICIÁLNE PRAVIDLÁ VOLEJBALU

Schválené 31. kongresom FIVB v roku 2008
Platné pre všetky súťaže od 1. januára 2009

2008

© Preklad a jazyková úprava: Peter Bajči, Štefan Hank, Juraj Mokry

CHARAKTERISTIKA HRY

Volejbal je kolektívna športová hra, ktorú hrajú dve družstvá na ihrisku rozdelenom sieťou. Je možné hrať niekoľko variantov podľa špecifických podmienok a dať tak možnosť čo najväčšieho rozšírenia.

Cieľom hry je v súlade s pravidlami odbiť loptu ponad sieť do súperovho priestoru tak, aby dopadla do poľa súpera a súčasne zabrániť tomu, aby dopadla na vlastnú polovicu ihriska. Družstvo má k dispozícii tri odbitia (a to i po bloku), aby ju vrátilo.

Lopta sa uvádza do hry podaním, a to úderom do lopty, ktorá letí ponad sieť k súperovi. V rozohrávke sa pokračuje, pokiaľ lopta nedopadne do ihriska, nedopadne do autu, nedotkne sa stien, stropu, iného predmetu, alebo ak sa družstvu nepodarí loptu riadne vrátiť.

Vo volejbale každá rozohrávka znamená bod (systém bodovania rozohrávok). Ak prijímajúce družstvo vyhrá rozohrávku, získava bod a právo podania a jeho hráči vykonajú postup o jednu pozíciu v smere hodinových ručičiek.

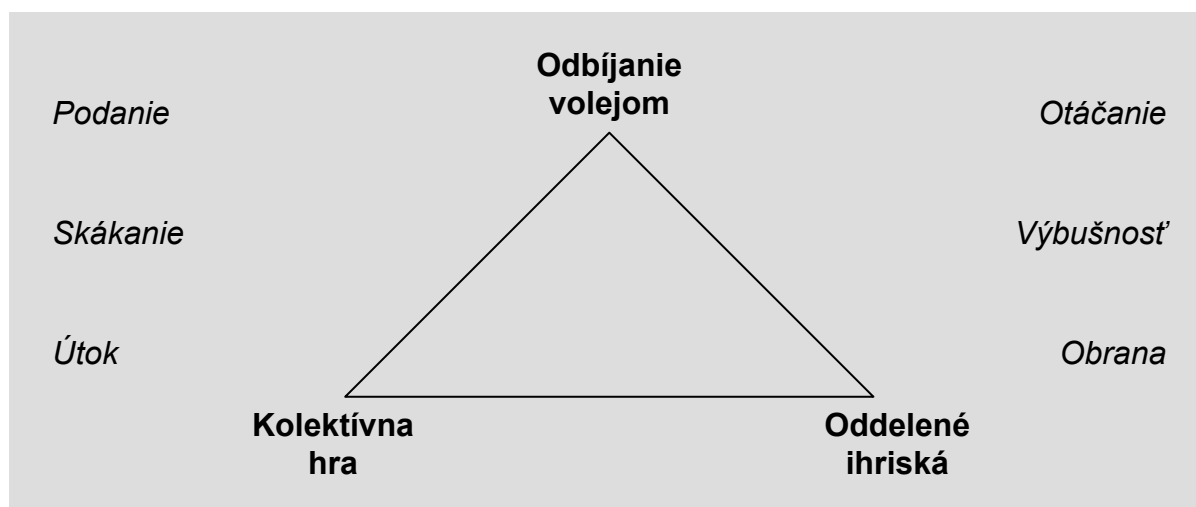
PRAVIDLÁ VOLEJBALU 2008

Časť 1

Filozofia pravidiel a rozhodovania

Úvod

Volejbal je jedným z najúspešnejších a najrozšírenejších súťažných a rekreačných športov vo svete. Je **rýchly**, **vzrušujúci** a **výbušný**. Volejbal spája niekoľko základných prelínajúcich sa elementov, ktoré svojim vzájomným **pôsobením** vytvárajú jedinečnú kolektívnu hru.

V priebehu posledných rokov urobila medzinárodná volejbalová federácia (FIVB) obrovské kroky, aby priblížila túto hru modernému publiku.

Nasledujúce riadky sú určené širokej volejbalovej verejnosti – hráčom, trénerom, rozhodcom, divákovi i komentátorovi z nasledovných dôvodov:

- porozumenie pravidlám umožňuje lepšie hrať – tréneri môžu vytvárať kvalitnejšie zloženie družstva a taktiku, ktorá umožní hráčovi ukázať maximum svojich schopností;
- porozumenie súvislostiam medzi jednotlivými pravidlami umožní rozhodcom lepšie rozhodovať.

Úvod sa zameriava v prvom rade na volejbal ako na súťažný šport, a následne charakterizuje hlavné vlastnosti, ktoré sú potrebné pre úspešné rozhodovanie.

Volejbal ako súťažný šport

Súťaž dokáže objaviť aj skryté sily. Odhaľuje najlepšie schopnosti, najlepšieho ducha, tvorivosť a estetiku. Pravidlá sú vytvorené tak, aby umožnili všetky tieto vlastnosti. Až na malé výnimky umožňuje volejbal všetkým hráčom hrať na sieti (počas útoku) i vzadu v poli (obrana alebo podanie).

William Morgan, ktorý hru vytvoril, by ju ešte stále spoznal, pretože volejbal si aj počas dlhých rokov zachoval určité odlišnosti a dôležité prvky. Niektoré z nich sú spoločné s ďalšími sieťovými/loptovými/raketovými hrami:

- podanie;
- postup (otáčanie pri podaní);
- útok;
- obrana.

Volejbal je však aj napriek tomu jedinečnou sieťovou hrou tým, že lopta musí neustále lietať – „lietajúca lopta“ – a tiež tým, že umožňuje každému družstvu istý počet vlastných prihrávkov pred vrátením lopty súperovi.

Zavedenie špecializovaného obranného hráča – libera – posunulo hru vpred z hľadiska dĺžky rozohrávok a členenia hry. Úprava pravidiel o podaní zmenila úkon podania z jednoduchého uvedenia lopty do hry na účinnú útočnú zbraň.

Pojem postup hráčov (otáčanie) je v pravidlách zakotvený preto, aby zabezpečoval všestrannosť športovcov. Pravidlá o postavení hráčov musia dovoliť družstvám dostatočnú flexibilitu na vytváranie zaujímavých taktických manévrov.

Tieto základné princípy využívajú hráči na preukazovanie súťaže techník, taktík a sily. Okrem toho poskytujú hráčom dostatok voľnosti, aby mohli nadchýnať divákov v hľadisku a pri obrazovkách.

A obraz volejbalu je neustále lepší.

Podľa toho, ako sa hra vyvíja, niet najmenších pochyb, že sa zmení – k ešte lepšej, silnejšej a rýchlejšej.

Postavenie rozhodcu v rámci volejbalu ako súťažného športu

Nevyhnutným predpokladom dobrého rozhodcu je jeho nestrannosť a dôslednosť:

- byť spravodlivý voči každému účastníkovi
- byť považovaný za rovnako spravodlivého aj očami divákov.

Vyžaduje si to obrovskú dávku dôvery – rozhodca musí byť dôveryhodný, aby umožnil hráčom zábavu, a to tým, že:

- je **presný** vo svojich **rozhodnutiach**
- **rozumie, prečo je pravidlo napísané**
- je **vynikajúci organizátor**
- umožní priebeh hry a **dovedie** ju až do konca
- je **učiteľom** – používa pravidlá na trestanie nečestnosti a nezdvorilosti
- **podporuje** hru – čiže **nechá vyniknúť veľkolepým** momentom počas hry ako aj najlepším hráčom, aby ukázali to, čo vedia najlepšie: **zabaviť** obecenstvo.

Na záver môžeme povedať, že dobrý rozhodca bude používať pravidlá na to, aby sa hra stala plnohodnotným zážitkom pre **všetkých** zainteresovaných.

Tí, ktorí ste sa dostali až na toto miesto, pozerajte sa na nasledujúce pravidlá ako na súčasný stav vývoja tejto skvelej hry, ale nezabudnite, že tieto úvodné riadky môžu byť rovnako dôležité pre vaše správne postavenie v športe.

Časť 2

ODDIEL I. HRA

KAPITOLA I. IHRISKO A JEHO VYBAVENIE

1. HRACIA PLOCHA (1.1, obr. 1a, obr. 1b)

Hracia plocha sa skladá z ihriska a z voľnej zóny. Musí byť pravouhlá a symetrická.

1.1 ROZMERY (obr. 2)

Ihrisko tvorí obdĺžnik s rozmermi 18 x 9 m, okolo ktorého je voľná zóna najmenej 3 m široká na všetkých stranách.

Voľný hrací priestor je priestor nad hracou plochou bez akejkoľvek prekážky. Tento voľný priestor musí byť vysoký najmenej 7 m od hracej plochy.

Pre oficiálne, svetové súťaže a súťaže FIVB je voľná zóna najmenej 5 m od postranných a 8 m od zadných čiar. Voľný hrací priestor je vysoký najmenej 12,5 m od hracej plochy.

1.2 HRACÍ POVRCH

1.2.1 Hrací povrch je plochý, vodorovný a jednotný. Hrací povrch nesmie byť pre hráča nebezpečný. Je zakázané hrať na drsných a šmykľavých povrchoch.

Pre oficiálne, svetové súťaže a súťaže FIVB je povolený iba drevený alebo syntetický povrch. Každý povrch musí byť vopred schválený FIVB.

1.2.2 Povrch ihriska v halách musí mať svetlú farbu.

Pre oficiálne, svetové súťaže a súťaže FIVB musia byť čiary biele, ihrisko sa musí farbou odlišovať od farby voľnej zóny. (1.1, 1.3)

1.2.3 Pre ihrisko vonku je povolený odtokový spád 5 mm na 1 m.

Vyznačenie čiar tvrdým materiálom je zakázané. (1.3)

1.3 ČIARY NA IHRISKU (obr. 2)

1.3.1 Všetky čiary sú 5 cm široké. Musia byť svetlé a farbou sa musia odlišovať od povrchu ihriska a iných čiar. (1.2.2)

1.3.2 Čiary vymedzujúce ihrisko

Dve postranné čiary a dve zadné čiary vymedzujú ihrisko a sú vyznačené vo vnútri ihriska – sú jeho súčasťou. (1.1)

1.3.3 Stredová čiara

Os stredovej čiary rozdeľuje ihrisko na dve rovnaké polia rozmeru 9 x 9 m; celá šírka čiary je rovnakou súčasťou oboch polí. Stredová čiara prechádza pod sieťou až k postranným čiarám. (obr. 2)

1.3.4 Útočná čiara

Na každej strane ihriska je útočná čiara vyznačená tak, že jej zadný okraj je vo vzdialenosti 3 m od osi stredovej čiary; útočná čiara vyznačuje prednú zónu. (1.3.3, 1.4.1)

Pre oficiálne, svetové súťaže a súťaže FIVB je útočná čiara predĺžená prerušovanými čiarami do strán piatimi úsečkami dlhými 15 cm, širokými 5 cm s medzerami 20 cm do celkovej dĺžky 1,75 m. „Trénerská čiara“ (prerušovaná čiara, rovnobežná s postrannou čiarou, vo vzdialenosti 1,75 m od nej, siahajúca od útočnej čiary až po zadnú čiaru) pozostáva z 15 cm dlhých úsečiek a 20 cm medzier medzi nimi, ktorá vymedzuje priestor pôsobenia trénera. (obr. 2)

1.4 ZÓNY A PLOCHY (obr. 1b, obr. 2)

1.4.1 Predná zóna

Predná zóna je v každom poli ohraničená osou stredovej čiary a zadnou stranou útočnej čiary. (1.3.3, 1.3.4)

Za postrannými čiarami predná zóna pokračuje do konca voľnej zóny. (1.1, 1.3.2)

1.4.2 Zóna podania

Zóna podania je 9 m široká plocha za oboma zadnými čiarami.

Na stranách je ohraničená dvomi 15 cm dlhými úsečkami v 20 cm vzdialenosti od zadnej čiary ako predĺženia oboch postranných čiar. Obe čiary sú vyznačené vo vnútri zóny podania. (1.3.2, obr. 1b)

Zóna podania sa rozprestiera po koniec voľnej zóny. (1.1)

1.4.3 Zóna striedania

Zóna striedania je ohraničená myslenným predĺžením útočných čiar smerom k stolíku zapisovateľa. (1.3.4, obr. 1b)

1.4.4 Zóna výmeny libera

Zóna výmeny libera je časť voľnej zóny na strane lavičiek družstiev ohraničená predĺžením útočnej čiary po zadnú čiaru (19.3.2.4, obr. 1b)

1.4.5 Zóna pre rozcvičovanie

Pre oficiálne, svetové súťaže a súťaže FIVB sa plochy pre rozcvičovanie rozmerov 3 x 3 m nachádzajú v oboch rohoch na strane lavičiek mimo voľnej zóny. (obr. 1a, obr. 1b)

1.4.6 Zóna trestov

Zóny trestov, veľkosti približne 1 x 1 m a vybavené dvomi stoličkami, sú umiestnené v **súťažnom** priestore mimo hracej plochy za predĺženiami zadných čiar. Môžu byť vyznačené 5 cm širokou červenou čiarou. (obr. 1a, obr. 1b)

1.5 TEPLOTA

Teplota vzduchu nesmie byť nižšia ako 10°C (50°F).

Pre oficiálne, svetové súťaže a súťaže FIVB nesmie byť teplota vyššia ako 25°C (77°F) a nižšia ako 16° C (61° F).

1.6 OSVETLENIE

Pre oficiálne, svetové súťaže a súťaže FIVB musí byť osvetlenie hracej plochy 1.000 až 1.500 luxov merané 1 m nad povrchom ihriska. (1.)

2. SIEŤ A STĹPY (obr. 3)

2.1 VÝŠKA SIETE

2.1.1 Sieť je umiestnená zvislo nad osou stredovej čiary. Výška siete pre mužov je 2,43 m, pre ženy 2,24 m. (1.3.3)

2.1.2 Výška siete sa meria uprostred ihriska pomocou meracej tyčky. Obidva konce siete (nad postrannými čiarami) musia byť v rovnakej výške a nemôžu prevýšiť predpísanú výšku o viac ako 2 cm. (1.1, 1.3.2, 2.1.1)

2.2 SIEŤ (obr. 3)

Sieť je 1 m široká, 9,50 – 10 m dlhá presahujúca za postranné pásky 25 – 50 cm, má čierne štvorcové oká so stranou 10 cm. (obr. 3)

Po celej dĺžke horného okraja siete je z obidvoch strán vodorovne našitá 7 cm široká páska z bieleho plátna. Obidva konce pásky majú otvory, ktorými prechádza povraz upevňujúci pásku na stĺp tak, aby sieť bola napnutá.

Vo vnútri pásky je pružné lanko, ktoré upevňuje sieť k stĺpom a udržiava ju napnutú.

Na spodnom okraji siete je ďalšia vodorovná páska široká 5 cm, podobná hornej páske, vo vnútri ktorej je natiahnutý povraz. Tento povraz upevňuje sieť k stĺpom a udržiava jej spodnú časť napnutú.

2.3 POSTRANNÉ PÁSKY

Dve biele pásky sú pripevnené zvislo k sieti nad obidvomi postrannými čiarami. (1.3.2, obr. 3)

Sú široké 5 cm a dlhé 1 m a považujú sa za súčasť siete.

2.4 ANTÉNKY

Anténka je ohybná, 180 cm dlhá tyčka s priemerom 10 mm. Vyrobená je zo sklolaminátu, alebo podobného materiálu.

Anténky sú upevnené na opačných stranách siete na vonkajšom okraji postrannej pásky. (2.3, obr. 3)

Anténky prevyšujú sieť o 80 cm a sú označené 10 cm širokými, farebne odlišnými pruhmi (najlepšie červenými a bielymi).

Anténky sú súčasťou siete a zo strán ohraničujú priestor preletu lopty (10.1.1, obr. 3, obr. 5).

2.5 STĹPY

2.5.1 Stĺpy, na ktorých je upevnená sieť, musia byť umiestnené vo vzdialenosti 0,5 až 1 m od postranných čiar. Sú vysoké 2,55 m a uprednostňujú sa nastaviteľné stĺpy. (obr. 3)

Pre oficiálne, svetové súťaže a súťaže FIVB sú stĺpy, na ktorých je upevnená sieť, umiestnené vo vzdialenosti 1 m od postranných čiar.

2.5.2 Stĺpy musia byť oblé, hladké a pripevnené k zemi bez káblov. Nesmú mať žiadne nebezpečné a prekážajúce súčasti.

2.6 DOPLŇUJÚCE VYBAVENIE

Doplňujúce vybavenie je určené zvláštnymi predpismi FIVB.

3. LOPTY

3.1 CHARAKTERISTIKA

Lopta musí byť guľatá, vyrobená z mäkkej prírodnej alebo syntetickej kože a vo vnútri s dušou z gummy alebo z podobného materiálu.

Jej farba môže byť jednotnej svetlej farby, alebo kombináciou farieb.

Materiál syntetickej kože a farebná kombinácia lôpt používaných pri oficiálnych medzinárodných súťažiach musia zodpovedať štandardom schváleným FIVB.

Obvod lopty je 65 – 67 cm a jej hmotnosť 260 – 280 g.

Vnútorný tlak lopty musí byť 0,30 – 0,325 kg/cm² (4,26 – 4,61 psi; 294,3 – 318,82 mbar alebo hPa).

3.2 JEDNOTNOSŤ LÔPT

Lopty, používané v priebehu jedného stretnutia, musia mať rovnaké charakteristiky čo sa týka obvodu, hmotnosti, tlaku, typu, farby atď. (3.1)

Oficiálne, svetové súťaže a súťaže FIVB ako aj národné majstrovstvá alebo ligy majstrov sa musia hrať s loptami schválenými FIVB; ak nie, tak aspoň po dohode s FIVB.

3.3 POUŽITIE TROCH LÔPT

Pri oficiálnych, svetových súťažiach a súťažiach FIVB sa musia používať 3 lopty. V takomto prípade sú šiesti podávači umiestení v štyroch rohoch voľnej zóny a po jednom za rozhodcami. (obr. 10)

KAPITOLA II. ÚČASTNÍCI

4. DRUŽSTVÁ

4.1 ZLOŽENIE DRUŽSTVA

4.1.1 Družstvo môže mať najviac 12 hráčov, trénera, asistenta trénera, maséra, lekára. (5.2, 5.3)

V oficiálnych, svetových súťažiach a súťažiach FIVB musí mať lekár osvedčenie FIVB.

Vo svetových súťažiach a súťažiach FIVB dospelých môže mať družstvo najviac 14 hráčov (najviac 12 riadnych hráčov)

4.1.2 Jeden z hráčov, nie libero, je kapitánom družstva a musí byť označený na zápise o stretnutí. (5.1)

4.1.3 Stretnutia sa môžu zúčastniť iba hráči uvedení v zápise o stretnutí. Akonáhle tréner a kapitán družstva podpíšu zápis, zoznam hráčov už nemôže byť zmenený. (1, 5.1.1, 5.2.2)

4.2 UMIESTNENIE DRUŽSTIEV

4.2.1 Náhradníci, ktorí nie sú v hre, sedia na lavičke družstva, alebo sú v zóne rozcvičovania na svojej strane ihriska. Tréner a ostatní členovia družstva musia sedieť na lavičke, ale môžu ju dočasne opustiť. (1.4.5, 5.2.3, 7.3.3)

Lavičky družstiev sú umiestnené vedľa stolíka zapisovateľa mimo voľnej zóny. (obr. 1a, obr. 1b)

4.2.2 Len členovia družstva môžu počas stretnutia sedieť na lavičke a zúčastňovať sa rozcvičovania (4.1.1, 7.2).

4.2.3 Náhradníci sa môžu rozcvičovať bez lôpt nasledovne:

4.2.3.1 počas hry: v zónach rozcvičovania; (1.4.5, 8.1, obr. 1a, obr. 1b)

4.2.3.2 počas oddechových časov a technických oddechových časov: vo voľnej zóne za svojím ihriskom. (1.3.3, 15.4)

4.2.4 Počas prestávok medzi setmi sa hráči môžu rozcvičovať s loptami vo voľnej zóne. (18.1)

4.3 VÝSTROJ

Výstroj hráčov pozostáva z dresov, trenírok, ponožiek (úbor) a športovej obuvi.

4.3.1 Farba a vzor dresov, trenírok a ponožiek musia byť jednotné (okrem libera) pre celé družstvo. Úbory musia byť čisté. (4.1, 19.2)

4.3.2 Obuv musí byť ľahká a mäkká, s podrážkou z gumy alebo kompozitného materiálu, bez podpätku.

Pre oficiálne, svetové súťaže a súťaže FIVB je zakázané používať obuv prevažne čiernej farby, ktorej podrážka zanecháva stopy na podlahe.

4.3.3 Dresy hráčov musia byť očíslované od 1 do 18.

Pre oficiálne, svetové súťaže a súťaže FIVB musia byť dresy hráčov očíslované od 1 do 20.

4.3.3.1 Čísla musia byť umiestnené v strede na prsiach a na chrbte. Farba a jasnosť čísel musí byť výrazne odlišená od farby a jasnosti dresov.

4.3.3.2 Čísla musia byť vysoké najmenej 15 cm na prsiach a 20 cm vysoké na chrbte. Páska, ktorá tvorí číslo, musí byť najmenej 2 cm široká.

Pre oficiálne, svetové súťaže a súťaže FIVB musí byť číslo hráča uvedené tiež na pravej strane trenírok. Číslo musí byť vysoké 4 – 6 cm a páska, ktorá tvorí číslo, široká minimálne 1 cm. Dresy a trenírky musia zodpovedať štandardom FIVB.

4.3.4 Kapitán družstva je označený páskou 8 x 2 cm, ktorá má odlišnú farbu od jeho dresu a je umiestnená na prsiach pod číslom. (5.1)

4.3.5 Je zakázané mať dres inej farby ako ostatní hráči družstva (okrem **liberov**) a/alebo bez čísla. (19.2)

4.4 ZMENY VÝSTROJA

Prvý rozhodca môže povoliť jednému alebo viacerým hráčom: (23.)

4.4.1 hrať bez obuvi,

Pre oficiálne, svetové súťaže a súťaže FIVB je zakázané hrať bez obuvi.

4.4.2 vymeniť si prepotený alebo poškodený dres v prestávke medzi setmi alebo po striedaní s podmienkou, že nový dres má rovnakú farbu, vzor a číslo, ako pôvodný, (4.3, 15.5)

4.4.3 hrať v teplákoch v chladnom počasí s podmienkou, že sú rovnakej farby a vzoru pre celé družstvo (okrem **liberov**) a sú očíslované podľa pravidla 4.3.3. (4.1.1, 19.2)

4.5 ZAKÁZANÉ PREDMETY

4.5.1 Je zakázané nosiť predmety, ktoré môžu spôsobiť zranenie, alebo môžu hráčovi umelo poskytnúť výhodu.

4.5.2 Hráči môžu nosiť okuliare alebo kontaktné šošovky na svoju vlastnú zodpovednosť.

5. VEDENIE DRUŽSTVA

Kapitán a tréner družstva sú spoločne zodpovední za správanie a disciplínu hráčov svojho družstva. (20)

Ani jeden z liberov nemôže byť kapitánom družstva. (19.1.3)

5.1 KAPITÁN

5.1.1 PRED STRETNUTÍM kapitán družstva podpíše zápis o stretnutí a zastupuje svoje družstvo pri žrebovaní. (7.1, 25.2.1.1)

5.1.2 POČAS STRETNUTIA ak je kapitán družstva na ihrisku, je kapitánom v hre. Ak kapitán družstva nie je na ihrisku, musí tréner alebo kapitán určiť ďalšieho hráča, ale nie libera, ktorý preberá funkciu kapitána v hre. Kapitán v hre preberá všetky jeho práva a povinnosti až pokiaľ nie je vystriedaný, pokiaľ sa kapitán družstva nevráti do hry, alebo do konca setu. (15.2.1, 19.1.3)

Ak je lopta mimo hry, iba kapitán v hre je oprávnený hovoriť s rozhodcami:

5.1.2.1 môže žiadať vysvetlenie o použití pravidla alebo jeho výklad, môže tlmočiť rozhodcovi žiadosti a otázky členov svojho družstva. Ak kapitán v hre nesúhlasí s vysvetlením prvého rozhodcu, môže sa rozhodnúť vyjadriť protest proti tomuto rozhodnutiu a okamžite oznámiť prvému rozhodcovi, že si vyhradzuje právo zaznamenať oficiálny protest do zápisu o stretnutí po skončení stretnutia; (23.2.4);

5.1.2.2 má právo žiadať:

a) zmeniť celý výstroj alebo jeho časť, (4.3, 4.4.2)

b) overiť postavenie družstiev, (7.4)

c) kontrolovať povrch ihriska, sieť, loptu a pod.; (1.2, 2, 3)

5.1.2.3 v neprítomnosti trénera má právo žiadať odychové časy a striedania. (15.2.1, 15.4, 15.5)

5.1.3 PO STRETNUTÍ kapitán družstva: (6.3)

5.1.3.1 poďakuje rozhodcom a podpíše zápis o stretnutí, aby potvrdil výsledok; (25.2.3.3)

5.1.3.2 ak to prvému rozhodcovi v určenom čase oznámil, môže potvrdiť a do zápisu zaznamenať oficiálny protest voči použitiu alebo výkladu pravidla rozhodcom (5.1.2.1, 25.2.3.2).

5.2 TRÉNER

5.2.1 Počas stretnutia tréner dozerá na hru svojho družstva z priestoru mimo ihriska. Určuje základnú zostavu, strieda a žiada o odychové časy. Pri tejto funkcii komunikuje s druhým rozhodcom. (1.1, 7.3.2, 15.4, 15.5)

5.2.2 PRED STRETNUTÍM tréner zapíše alebo si overí mená a čísla svojich hráčov v zápise o stretnutí a podpíše ho. (4.1, 19.1.3, 25.2.1.1)

5.2.3 POČAS STRETNUTIA tréner:

- 5.2.3.1 pred každým setom odovzdá zapisovateľovi alebo druhému rozhodcovi presne vyplnený a podpísaný záznam postavenia; (7.3.2)
- 5.2.3.2 sedí na lavičke družstva čo najbližšie k zapisovateľovi, ale môže ju opustiť; (4.2)
- 5.2.3.3 žiada oddychové časy a striedania; (15.4, 15.5)
- 5.2.3.4 tréner ako aj iní členovia družstva môžu počas stretnutia radiť hráčom na ihrisku. Tréner môže pri tom stáť alebo chodiť vo voľnej zóne pred lavičkou svojho družstva od predĺženia útočnej čiary až po zónu rozcvičovania bez toho, aby prekážal alebo zdržiaval hru. (1.3.4, 1.4.4)

V oficiálnych, svetových súťažiach a súťažiach FIVB môže tréner plniť svoju funkciu iba spoza trénerskej čiary. (obr. 1a, obr. 1b, obr. 2)

5.3 ASISTENT TRÉNERA

- 5.3.1 Asistent trénera sedí na lavičke družstva, ale nemá právo zasahovať do hry.
- 5.3.2 V prípade, že tréner z akéhokoľvek dôvodu musí opustiť svoje družstvo (aj z dôvodu trestu), môže funkciu trénera počas jeho neprítomnosti na základe žiadosti kapitána v hre a so súhlasom prvého rozhodcu prevziať asistent trénera. (5.1.2, 5.2)

KAPITOLA III. HRACÍ SYSTÉM

6. BODOVACÍ SYSTÉM, VÍTAZSTVO V SETE A V STRETNUTÍ

6.1 ZISK BODU

6.1.1 *Bod*

Družstvo získava bod:

6.1.1.1 úspešným umiestnením lopty do súperovho poľa; (8.3, 10.1.1)

6.1.1.2 ak družstvo súpera urobí chybu; (6.1.2, obr. 11/23)

6.1.1.3 ak je súperovo družstvo penalizované. (16.2.3, 21.3.1)

6.1.2 *Chyba*

Družstvo urobí chybu hernou činnosťou v rozpore s pravidlami (alebo ak ich poruší iným spôsobom). Rozhodcovia posudzujú chyby a vyvodzujú dôsledky podľa pravidiel:

6.1.2.1 Ak nastanú po sebe dve chyby alebo viac chýb, posudzuje sa iba prvá.

6.1.2.2 Ak dve alebo viac chýb urobia obaja súperia súčasne, považuje sa to za OBOJSTRANNÚ CHYBU a rozohrávka sa opakuje. (6.1.2, obr. 11/23)

6.1.3 *Rozohrávka a dokončená rozohrávka*

Rozohrávka je sled herných akcií od okamihu úderu do lopty podávajúcim hráčom do okamihu, kedy je lopta mimo hry. (8.1, 8.2) *Dokončená rozohrávka je sled herných akcií, ktorý sa končí pridelením bodu.*

6.1.3.1 ak podávajúce družstvo vyhrá rozohrávku, získa bod a pokračuje v podaní

6.1.3.2 ak prijímajúce družstvo vyhrá rozohrávku, získa bod a bude podávať.

6.2 VÍTAZSTVO V SETE (obr. 11/9)

Víťazstvo v sete (okrem rozhodujúceho 5. setu) dosahuje družstvo, ktoré prvé dosiahne 25 bodov s rozdielom (vedením) minimálne o dva body. V prípade nerozhodného výsledku 24:24 hra pokračuje až kým nie je dosiahnutý rozdiel *dvoch* bodov (26:24; 27:25; ...). (6.3.2)

6.3 VÍTAZSTVO V STRETNUTÍ (obr. 11/9)

6.3.1 Stretnutie vyhráva družstvo, ktoré vyhrá 3 sety. (6.2)

6.3.2 V prípade nerozhodného výsledku 2:2 na sety sa rozhodujúci (piaty) set hrá do 15 bodov s minimálnym rozdielom 2 bodov. (7.1, 15.4.1)

6.4 NEPRÍTOMNOSŤ DRUŽSTVA A NEKOMPLETNÉ DRUŽSTVO

6.4.1 Ak po vyzvaní družstvo odmietne hrať, považuje sa za neprítomné a stretnutie prehráva v pomere 0 : 3 a 0 : 25 v každom sete. (6.2, 6.3)

6.4.2 Ak sa družstvo bez závažných dôvodov nedostaví na ihrisko včas, prehráva stretnutie s rovnakým výsledkom, ako v pravidle 6.4.1.

- 6.4.3 Ak je družstvo v sete alebo v stretnutí vyhlásené za NEKOMPLETNÉ, prehráva set alebo stretnutie. Súperovi sa pridelia body alebo body a sety, ktoré mu chýbajú do výhry setu alebo stretnutia. Nekompletné družstvo si zachová získané body a sety. (6.2, 6.3, 7.3.1)

7. PRÍPRAVA STRETNUTIA

7.1 ŽREBOVANIE

Pred stretnutím prvý rozhodca uskutoční žrebovanie, aby sa podľa výsledku žrebu rozhodlo o prvom podaní a stranách ihriska v prvom sete. (12.1.1)

Pred rozhodujúcim setom uskutoční prvý rozhodca nové žrebovanie. (6.3.2)

- 7.1.1 Žrebovanie sa uskutoční za prítomnosti oboch kapitánov družstiev. (5.1)

- 7.1.2 Víťaz žrebovania si vyberie:

BUĎ

- 7.1.2.1 právo podávať alebo prijímať podanie (12.1.1)

ALEBO

- 7.1.2.2 stranu ihriska.

Prehrávajúci kapitán vyberá zo zostávajúcej alternatívy.

- 7.1.3 V prípade postupného rozcvičovania začína rozcvičovanie pri sieti to družstvo, ktoré získalo právo podávať. (7.2)

7.2 ROZCVIČOVANIE

- 7.2.1 Pred stretnutím sa môžu družstvá rozcvičovať pri sieti 6 minút, ak mali možnosť predchádzajúcej prípravy na tom istom ihrisku a 10 minút, ak túto možnosť nemali.

- 7.2.2 Ak si jeden z kapitánov žiada samostatné (postupné) rozcvičovanie, každé z družstiev sa môže rozcvičovať na sieti 3 alebo 5 minút v súlade s pravidlom 7.2.1. (7.2.1)

7.3 ZÁKLADNÁ ZOSTAVA DRUŽSTVA

- 7.3.1 V hre musí byť vždy 6 hráčov jedného družstva. (6.4.3)

Postavenie hráčov, zaznamenané do zápisu o stretnutí na začiatku setu, určuje poradie postupu hráčov. Toto poradie sa musí zachovať počas celého setu. (7.6)

- 7.3.2 Tréner musí pred začiatkom každého setu odovzdať podpísaný a vyplnený záznam postavenia družstva druhému rozhodcovi alebo zapisovateľovi. (5.2.3.1, 24.3.1, 25.2.1.2)

- 7.3.3 Hráči, ktorí nie sú na zázname postavenia, sú náhradníkmi pre príslušný set (okrem líbera). (7.3.2, 15.5)

- 7.3.4 Po doručení záznamu o postavení hráčov nie sú povolené nijaké zmeny v postavení bez riadneho striedania. (15.2.2, 15.5)

- 7.3.5 Rozdiely medzi postavením hráčov na ihrisku a záznamom o postavení sa riešia nasledovne: (24.3.1)
- 7.3.5.1 Ak sa tento rozdiel zistí pred začiatkom setu, musia hráči zaujať svoje miesta podľa záznamu o postavení. Chyba sa netrestá. (7.3.2)
- 7.3.5.2 Ak sa pred začiatkom setu objaví na ihrisku hráč, ktorý nie je zapísaný v zázname o postavení pre tento set, hráč musí byť vymenený hráčom podľa záznamu. Chyba sa netrestá. (7.3.2)
- 7.3.5.3 Ak však tréner žiada ponechať nezapísaného hráča (hráčov) na ihrisku, musí požiadať o riadne striedanie (striedania), ktoré potom bude (budú) zapísané v zápise o stretnutí. (15.2.2) **Ak sa nesúlad medzi postavením hráča a záznamom o postavení zistí neskôr, družstvo v nesprávnom postavení musí zaujať správne postavenie. Všetky body, ktoré družstvo získalo od momentu, v ktorom urobilo chybu v postavení, až do momentu, kedy bola chyba zistená, sa anulujú. Body získané súperom zostávajú v platnosti a navyše súper získava bod a bude podávať.**

7.4 POSTAVENIE (obr. 4)

V momente úderu podávajúceho hráča do lopty musia hráči oboch družstiev (s výnimkou podávajúceho) stáť na svojej polovici ihriska v správnom postavení. (7.6.1, 8.1, 12.4)

- 7.4.1 Postavenie hráčov je očíslované nasledovne:
- 7.4.1.1 Traja hráči pri sieti sú prední a zaujímajú pozície 4 (ľavý predný hráč), 3 (stredný predný hráč) a 2 (pravý predný hráč).
- 7.4.1.2 Ostatní traja hráči sú zadní a zaujímajú pozície 5 (ľavý zadný hráč), 6 (stredný zadný hráč) a 1 (pravý zadný hráč).
- 7.4.2 Vzájomné postavenie hráčov:
- 7.4.2.1 Každý zadný hráč musí stáť ďalej od stredovej čiary ako príslušný predný hráč.
- 7.4.2.2 Príslušní prední a zadní hráči musia zaujať postavenie vedľa seba v poradí určenom pravidlom 7.4.1.
- 7.4.3 Postavenie hráčov je určené a kontroluje sa podľa polohy ich chodidiel dotýkajúcich sa ihriska nasledovne: (obr. 4)
- 7.4.3.1 Aspoň časť chodidla každého predného hráča musí byť bližšie k stredovej čiare ako chodidlo príslušného zadného hráča. (1.3.3)
- 7.4.3.2 Aspoň časť chodidla každého pravého (ľavého) hráča musí byť bližšie k príslušnej postrannej čiare, ako chodidlo stredného hráča príslušného radu. (1.3.2)
- 7.4.4 Po údere do lopty pri podaní sa hráči môžu premiestňovať a zaujať akékoľvek postavenie vo svojom poli a vo voľnej zóne. (11.2.2)

7.5 CHYBY V POSTAVENÍ (obr. 4, obr. 11/13)

- 7.5.1 Družstvo sa dopustí chyby, ak ľubovoľný hráč nie je v predpísanom postavení v okamihu, keď podávajúci hráč udrie do lopty. (7.3, 7.4)
- 7.5.2 Ak sa podávajúci hráč dopustí chyby v momente úderu do lopty, jeho chyba sa bude považovať za prvú vo vzťahu k chybe postavenia. (12.4, 12.7.1)
- 7.5.3 Ak sa stane podanie chybným až po údere do lopty, považuje sa za chybu nesprávne postavenie. (12.7.2)
- 7.5.4 Chyba v postavení má nasledovné dôsledky:
 - 7.5.4.1 družstvo sa trestá **pridelením bodu a podania súperovi**; (6.1.3)
 - 7.5.4.2 hráči musia zaujať správne postavenie. (7.3, 7.4)

7.6 POSTUP HRÁČOV

- 7.6.1 Postup hráčov je určený záznamom o postavení družstva a riadený poradím podania a postavením hráčov počas setu. (7.3.1, 7.4.1, 12.2)
- 7.6.2 Ak prijímajúce družstvo získa právo podania, jeho hráči musia postúpiť o jedno miesto v smere hodinových ručičiek: hráč z pozície č. 2 postúpi do pozície č. 1 a ide podávať, hráč z pozície č. 1 postúpi do pozície č. 6 atď. (12.2.2.2)

7.7 CHYBY V POSTUPE (obr. 11/13)

- 7.7.1 Chybou v postupe je, ak PODANIE nevykoná hráč podľa poradia postupu. Táto chyba má nasledovné dôsledky: (7.6.1, 12)
 - 7.7.1.1 družstvo je potrestané **pridelením bodu a podania súperovi** (6.1.3)
 - 7.7.1.2 hráči musia zaujať správne postavenie. (7.6.1)
- 7.7.2 Zapisovateľ musí určiť presný okamih, kedy k chybe došlo. Všetky body, ktoré družstvo získalo počas chybného postupu, sa zrušia. Body súpera zostanú platné. (25.2.2.2)

Ak nie je možné určiť tento okamih, žiadne body sa nezrušia a družstvo sa trestá iba **pridelením bodu a podania súperovi**. (6.1.3)

KAPITOLA IV. HERNÉ ČINNOSTI

8. HRA

8.1 LOPTA V HRE

Lopta je v hre od okamihu úderu do lopty pri podaní, ktoré povolil prvý rozhodca. (12.3)

8.2 LOPTA MIMO HRY

Lopta je mimo hry v okamihu, keď nastala chyba odpísaná rozhodcom. V prípade, že k chybe nedošlo, je lopta mimo hry v okamihu zapískania.

8.3 LOPTA V IHRISKU (obr. 11/14, obr. 12/1)

Lopta je v ihrisku, ak sa dotkne povrchu ihriska vrátane čiar vymedzujúcich ihrisko. (1.1, 1.3.2).

8.4 LOPTA MIMO IHRISKA (obr. 11/15)

Lopta je mimo ihriska:

- 8.4.1 ak sa dotkne povrchu hracej plochy úplne za čiarami vymedzujúcimi ihrisko; (1.3.2, obr. 11/15, obr. 12/2)
- 8.4.2 ak sa dotkne predmetu mimo ihriska, stropu alebo osoby mimo hry; (obr. 11/15, obr. 12/4)
- 8.4.3 ak sa dotkne anténok, povrazov, stĺpov alebo siete z vonkajšej strany postranných pások; (2.3, obr. 5, obr. 11/15, obr. 12/4)
- 8.4.4 ak celým objemom preletí zvislú rovinu siete úplne alebo čiastočne vonkajším priestorom okrem prípadu podľa pravidla 10.1.2. (10.1.1, obr. 11/15, obr. 5, obr. 12/4,)
- 8.4.5 ak celým objemom preletí spodným priestorom pod sieťou. (23.3.2.3f, obr. 5, obr. 11/22)

9. HRANIE S LOPTOU

Každé družstvo musí hrať vo vnútri svojho hracieho poľa a priestoru (s výnimkou pravidla 10.1.2). Lopta však môže byť odohraná aj z priestoru mimo voľnej zóny.

9.1 ODBITIA DRUŽSTVA

Odbitie je akýkoľvek dotyk hráča v hre s loptou.

Každé družstvo má právo na najviac 3 odbitia (aj po blokovaní, pravidlo 14.4.1), aby vrátilo loptu. Ak použije viac odbítí, dopúšťa sa chyby: „4 ODBITIA“.

9.1.1 NÁSLEDNÉ DOTYKY

Hráč nesmie udrieť do lopty dvakrát za sebou (okrem pravidiel 9.2.3, 14.2 a 14.4.2) (9.2.3, 14.2, 14.4.2)

9.1.2 SÚČASNÉ DOTYKY

Dvaja alebo traja hráči sa môžu súčasne dotknúť lopty v jednom momente.

9.1.2.1 Ak sa dvaja (traja) spoluhráči súčasne dotknú lopty, počítajú sa dva (tri) údery (okrem blokovania). Ak dvaja (traja) spoluhráči chcú zasiahnuť loptu, ale iba jeden z nich sa jej skutočne dotkne, počíta sa iba jeden úder. Ak sa hráči zrazia, nie je to nijaká chyba.

9.1.2.2 Ak sa dvaja súperia súčasne dotknú lopty nad sieťou a lopta zostáva v hre, družstvo prijímajúce loptu má právo na ďalšie tri odbitia. Ak však lopta dopadne mimo ihriska, je to chyba družstva na opačnej strane ihriska.

9.1.2.3 Ak súperia pri súčasnom dotyku loptu nad sieťou pridržia, hra pokračuje. (6.1.1.2, 9.2.2)

9.1.3 ÚDER S POMOCOU

Hráč v snahe o odbitie lopty na hracej ploche nesmie využiť pomoc spoluhráča, alebo použiť akýkoľvek predmet či zariadenie. (1.)

Hráča, ktorý by sa mohol dopustiť chyby (dotknúť sa siete, prekročiť stredovú čiaru a pod.), môže zastaviť spoluhráč (zadržať ho).

9.2 CHARAKTERISTIKA DOTYKU

9.2.1 Dotknúť sa lopty je možné ktoroukoľvek časťou tela.

9.2.2 Lopta nesmie byť chytená ani hodená. Môže sa odraziť ktorýmkoľvek smerom.

9.2.3 Lopta sa môže dotknúť rozličných častí tela s podmienkou, že to bude súčasne.

Výnimky:

9.2.3.1 Pri blokovaní sa môžu vyskytnúť po sebe idúce dotyky u jedného alebo viacerých blokárov s podmienkou, že sú súčasťou jednej akcie. (14.1.1, 14.2)

9.2.3.2 Pri prvom odbití družstva sa lopta môže dotknúť rôznych častí tela po sebe s podmienkou, že dotyky sú súčasťou jednej akcie. (9.1., 14.4.1)

9.3 CHYBY V HRANÍ S LOPTOU

9.3.1 ŠTYRI ODBITIA: družstvo postupne odbije loptu štyrikrát predtým, ako ju vráti do súperovho poľa. (9.1, obr. 11/18)

9.3.2 ÚDER S POMOCOU: hráč na hracej ploche využije pomoc spoluhráča, alebo nejaký predmet (zariadenie) v snahe odbiť loptu. (9.1.3)

9.3.3 DRŽANÁ LOPTA: lopta je chytená a/alebo hodená, pri odbití sa neodrazí. (9.2.2, obr. 11/16)

9.3.4 DVOJDOTYK: hráč udrie do lopty dvakrát po sebe, alebo sa lopta dotkne postupne rozličných častí jeho tela. (9.2.3, obr. 11/17)

10. LOPTA PRI SIETI

10.1 PRELET LOPTY PONAD SIEŤ

10.1.1 Lopta odbitá do súperovho poľa musí preletieť zvislú rovinu siete priestorom preletu. Priestor preletu je časť zvislej roviny nad sieťou, ohraničenej: (10.2, obr. 5)

10.1.1.1 dolu horným okrajom siete, (2.2)

10.1.1.2 po stranách anténkami a ich myslenným predĺžením, (2.4)

10.1.1.3 hore stropom.

10.1.2 Ak lopta celým objemom úplne alebo čiastočne preletí zvislú rovinu siete vonkajším priestorom do súperovej voľnej zóny, môže sa zahrať späť za podmienok, že: (9.1, obr. 5b)

10.1.2.1 sa hráč nedotkne súperovho poľa, (11.2.2)

10.1.2.2 nazad zahraná lopta preletí zvislú rovinu siete opäť úplne alebo čiastočne vonkajším priestorom na tej istej strane ihriska. Súper nesmie brániť tejto akcii. (11.4.4, obr. 5b)

10.1.3 **Lopta, ktorá smeruje do súperovho poľa spodným priestorom preletu, sa môže zahrať, pokiaľ celým objemom nepreletela zvislú rovinu siete. (23.3.2.3f, obr. 5, obr. 11/12)**

10.2 LOPTA, KTORÁ SA DOTKNE SIETE

Lopta pri prelete ponad sieť sa jej môže dotknúť. (10.1.1)

10.3 LOPTA V SIETI

10.3.1 Lopta zahraná do siete zostáva v hre v rámci troch úderov družstva. (9.1)

10.3.2 Ak lopta roztrhne oká siete, roztrhne alebo strhne sieť, rozohrávka je zrušená a opakuje sa.

11. HRÁČ PRI SIETI

11.1 PRESAĤ PONAD SIEŤ

11.1.1 Pri bloku je dovolené blokárovi dotknúť sa lopty v priestore súpera nad sieťou s podmienkou, že hráč nebude prekážať súperovi pred alebo počas jeho útočného úderu. (14.1, 14.3).

11.1.2 Po útočnom údere je dovolené presiahnuť rukou ponad sieť s podmienkou, že dotyk s loptou sa uskutočnil vo vlastnom hracom priestore.

11.2 PRENIKANIE POD SIEŤOU

11.2.1 Do súperovho priestoru pod sieťou je dovolené preniknúť s podmienkou, že hráč nebude prekážať súperovi v hre.

11.2.2 Prenikanie do súperovho poľa za stredovú čiaru: (1.3.3, 11.2.2.1)

11.2.2.1 Dotknúť sa súperovho poľa za stredovou čiarou chodidlom (chodidlami) je dovolené s podmienkou, že časť prenikajúceho chodidla (chodidiel) zostáva v kontakte alebo je nad stredovou čiarou. (1.3.3, obr. 11/22)

11.2.2.2 Dotknúť sa súperovho poľa ktoroukoľvek inou časťou tela nad chodidlom je povolené s podmienkou, že to neprekáža súperovi v hre. (11.2.2.1, obr. 11/22)

11.2.3 Hráč môže vstúpiť do súperovho poľa, ak je lopta mimo hry. (8.2)

11.2.4 Hráči môžu preniknúť do súperovej voľnej zóny s podmienkou, že mu **nebudú** prekážať v hre.

11.3 DOTYK SIETE

11.3.1 Dotyk siete hráčom nie je chybou, pokiaľ dotyk siete neovplyvní hru. (11.4.4, 24.3.2.3, 24.3.2.3c, obr. 3)

11.3.2 Hráč sa môže dotknúť stĺpov, povrazov alebo iného predmetu z vonkajšej strany antény, vrátane samotnej siete, s podmienkou, že tento dotyk neovplyvní hru. (obr. 3)

11.3.3 Ak je lopta odbitá do siete a dotkne sa súpera, nie je to chyba.

11.4 CHYBY HRÁČA PRI SIETI

11.4.1 Hráč sa dotkne lopty alebo súpera v súperovom priestore pred alebo počas súperovho útočného úderu. (11.1.1, obr. 11/20)

11.4.2 Hráč preniknutím do súperovho priestoru pod sieťou prekáža súperovi v hre. (11.2.1)

11.4.3 Hráč prenikne celým chodidlom (chodidlami) do súperovho poľa. (11.2.2.2, obr. 11/22)

11.4.4 Hráč ovplyvní hru súpera, ak (okrem iného) (11.3.1):

- sa dotkne vrchnej pásky siete alebo 80 cm dlhej hornej časti antény počas hrania s loptou, alebo
- počas hrania s loptou použije sieť ako oporu, alebo
- si vytvorí výhodu oproti súperovi, alebo
- svojou akciou bráni súperovi v snahe regulárne zahrať loptu.

(11.3.1, obr. 11/19)

12. PODANIE

Podanie je uvedenie lopty do hry pravým zadným hráčom, ktorý sa nachádza v zóne podania. (8.1, 12.4.1)

12.1 PRVÉ PODANIE V SETE

12.1.1 Prvé podanie v prvom, ako aj v rozhodujúcom sete (5.set), uskutočňuje družstvo určené žrebovaním. (6.3.2, 7.1).

12.1.2 V ostatných setoch začína podaním to družstvo, ktoré nepodávalo ako prvé v predchádzajúcom sete.

12.2 PORADIE PRI PODANÍ

12.2.1 Hráči musia dodržiavať poradie podania podľa záznamu o postavení. (7.3.1, 7.3.2)

12.2.2 Po prvom podaní v sete sa podávajúci hráč určuje nasledovne: (12.1)

12.2.2.1 Ak rozohrávku vyhrá podávajúce družstvo, podávajúci hráč (alebo jeho náhradník) podáva znova. (6.1.3, 15.5)

12.2.2.2 Ak rozohrávku vyhrá prijímajúce družstvo, získava právo podávať a hráči menia postavenie. Podávať bude hráč, ktorý postúpil z miesta pravého predného na miesto pravého zadného hráča. (6.1.3, 7.6.2)

12.3 POVOLENIE PODÁVAŤ

Prvý rozhodca povolí podanie až po overení, či sú družstvá pripravené hrať a či má podávajúci hráč loptu. (12., obr. 11/1, obr. 11/2)

12.4 VÝKON PODANIA (obr. 11/10)

12.4.1 Do lopty sa musí udrieť jednou rukou, alebo ktoroukoľvek časťou paže po tom, čo bola nadená do vzduchu alebo pustená z ruky (rúk).

12.4.2 Povolené je iba jedno nadenie alebo pustenie lopty. Driblovanie alebo pohyby lopty v rukách sú povolené.

12.4.3 V momente úderu do lopty pri podaní alebo odraze pre podanie vo výskoku sa podávajúci hráč nesmie dotýkať ihriska (vrátane zadnej čiary) ani plochy mimo zóny podania. (1.4.2, 27.2.1.4, obr. 12/4, obr. 12/22)

Po údere smie došliapnuť alebo doskočiť mimo zóny podania alebo do ihriska.

12.4.4 Podávajúci hráč musí udrieť do lopty počas 8 sekúnd po zapísknutí prvého rozhodcu. (12.3, obr. 11/11)

12.4.5 Podanie vykonané pred zapísknutím rozhodcu sa ruší a opakuje sa. (12.3)

12.5 CLONA (obr. 11/12)

12.5.1 Hráči podávajúceho družstva nesmú individuálnou ani kolektívnou clonou súperovi zakrývať podávajúceho hráča alebo dráhu letu lopty. (12.5.2)

12.5.2 Hráč alebo skupina hráčov podávajúceho družstva vytvára clonu, ak počas výkonu podania máva pažami, skáče alebo sa pohybuje do strán, alebo ak vytvorením skupiny zakrýva dráhu letu lopty. (12.4, obr. 6)

12.6 CHYBY PRI PODANÍ

12.6.1 Chyby pri podaní

K zmene podania, a to aj pri súperovom chybnom postavení, dochádza vtedy, keď podávajúci hráč: (12.2.2.2, 12.7.1)

12.6.1.1 porušil poradie podania, (12.2)

12.6.1.2 nesprávne podával. (12.4)

12.6.2 Chyby podania po údere do lopty

Po správne vykonanom údere do lopty môže byť podanie chybné (pokým hráč nie je v chybnom postavení), ak lopta: (12.4, 12.7.2):

12.6.2.1 sa dotkne hráča podávajúceho družstva, alebo nepreletí zvislú rovinu siete úplne priestorom preletu, (8.4.4, 8.4.5 a 10.1.1, obr. 11/19)

12.6.2.2 dopadne mimo ihriska, (8.4, obr. 11/15)

12.6.2.3 preletí ponad clonu. (12.5, obr. 11/15)

12.7 CHYBY PRI PODANÍ A CHYBY V POSTAVENÍ

12.7.1 Ak podávajúci hráč urobí chybu pri podaní (**nesprávne vykonanie podania, nesprávne poradie postupu**, atď.) a prijímajúce družstvo je v nesprávnom postavení, trestá sa chyba pri podaní. (7.5.1, 7.5.2, 12.6.1)

12.7.2 Pokiaľ je podanie vykonané správne, ale podanie je následne chybné (dopadne mimo ihriska, preletí ponad clonu, atď.), chyba v postavení sa stala ako prvá a tá sa trestá. (7.5.3, 12.6.2)

13. ÚTOČNÝ ÚDER

13.1 CHARAKTERISTIKA ÚTOČNÉHO ÚDERU (12, 14.1.1)

13.1.1 Všetky činnosti, pri ktorých lopta smeruje do súperovho poľa, okrem podania a bloku, sa považujú za útočné údery. (obr. 2)

13.1.2 Počas útočného úderu je odbitie „ulievkou“ povolené iba ak je odbitie čisté a lopta nie je chytená alebo hodená. (9.2.2)

13.1.3 Útočný úder je dokončený vtedy, keď celá lopta preletí cez rovinu siete, alebo sa dotkne súpera.

13.2 OBMEDZENIA ÚTOČNÉHO ÚDERU

- 13.2.1 Hráč prednej zóny môže uskutočniť útočný úder z akejkoľvek výšky s podmienkou, že dotyk s loptou sa uskutoční v jeho vlastnom hracom priestore (okrem pravidla 13.2.4). (7.4.1.1)
- 13.2.2 Hráč zadnej zóny môže uskutočniť útočný úder z akejkoľvek výšky spoza prednej zóny: (1.4.1, 7.4.1.2, 19.3.1.2, obr. 8)
- 13.2.2.1 pri odraze sa chodidlom (chodidlami) nesmie dotknúť ani prekročiť útočnú čiaru; (1.3.4)
- 13.2.2.2 po údere môže hráč doskočiť dovnútra prednej zóny. (1.4.1)
- 13.2.3 Hráč zadnej zóny môže uskutočniť útočný úder z prednej zóny, **ak v momente dotyku lopty je lopta aspoň čiastočne pod úrovňou horného okraja siete.** (1.4.1, 7.4.1.2, obr. 8)
- 13.2.4 Hráč nesmie uskutočniť útočný úder proti súperovmu podaniu, ak je lopta v prednej zóne a úplne nad horným okrajom siete. (1.4.1)

13.3 CHYBY PRI ÚTOČNOM ÚDERE

- 13.3.1 Hráč udrie do lopty, ktorá je v priestore súperovho družstva. (13.2.1, obr. 11/20)
- 13.3.2 Hráč usmerní loptu mimo ihriska. (8.4, obr. 11/15)
- 13.3.3 Zadný hráč uskutoční útočný úder z prednej zóny v momente, keď je lopta celým objemom nad úrovňou horného okraja siete. (1.4.1, 7.4.1.2, 13.2.3, obr. 11 /21/).
- 13.3.4 Hráč uskutoční útočný úder proti súperovmu podaniu, ak je lopta v prednej zóne a úplne nad horným okrajom siete. (1.4.1, 13.2.4, obr. 11 /21)
- 13.3.5 Libero uskutoční útočný úder, ak je lopta v momente úderu do lopty úplne nad horným okrajom siete. (19.3.1.2, 23.3.2.3d, obr. 11 /21)
- 13.3.6 Hráč uskutoční útočný úder nad úrovňou horného okraja siete, ak loptu nahrá libero prstami z prednej zóny. (1.4.1, 19.3.1.4, 23.3.2.3e, obr. 11 /21)

14. BLOK

14.1 BLOKOVANIE

- 14.1.1 Blokovanie je činnosť hráčov v tesnej blízkosti siete a nad úrovňou siete s cieľom narušiť dráhu letu lopty, ktorá smeruje zo súperovho poľa, **bez ohľadu na to, v akej výške sa dotknú lopty. Iba prední hráči môžu uskutočniť blok, ale v momente dotyku s loptou musí byť aspoň časť ich tela nad horným okrajom siete.** (7.4.1.1)
- 14.1.2 *Pokus o blok*
Pokus o blok je činnosť blokovania bez toho, aby sa blokujúci hráči dotkli lopty.
- 14.1.3 *Uskutočnený blok*
Blok je uskutočnený vtedy, keď sa blokujúci hráč dotkne lopty. (obr. 7)

14.1.4 *Kolektívny blok*

Kolektívny blok vykonávajú dvaja alebo traja hráči vtedy, ak sú zoskupení tesne vedľa seba a uskutočnený je vtedy, keď sa lopta dotkne jedného z nich.

14.2 DOTYKY LOPTY PRI BLOKU

Následné (rýchle a plynulé) dotyky jedným alebo viacerými blokujúcimi hráčmi sú povolené s podmienkou, že sa uskutočnia počas jednej akcie. (9.1.1, 9.2.3)

14.3 BLOK V PRIESTORE SÚPERA

Pri blokovaní hráč môže presiahnuť rukami alebo pažami ponad sieť s podmienkou, že nebude prekážať súperovi v hre. Nie je preto dovolené dotknúť sa lopty v priestore súpera nad sieťou, pokiaľ súper neuskutočnil útočný úder. (13.1.1)

14.4 BLOK A DOTYKY DRUŽSTVA

14.4.1 Dotyk pri bloku sa nezapočítava ako odbitie družstva. Po bloku je družstvo oprávnené odbiť loptu ešte trikrát. (9.1, 14.4.2)

14.4.2 Prvé odbitie lopty po bloku môže vykonať ktorýkoľvek hráč, teda i hráč, ktorý sa dotkol lopty pri bloku. (14.4.1)

14.5 BLOKOVANIE PODANIA

Blokovanie súperovho podania je zakázané.

14.6 CHYBY PRI BLOKU (obr. 11/12)

14.6.1 Blokujúci hráč sa dotkne lopty v súperovom priestore pred, alebo súčasne so súperovým útočným úderom. (14.3)

14.6.2 Hráč zadnej zóny alebo libero uskutoční blok, alebo sa zúčastňuje uskutočneného bloku. (14.1., 14.5, 19.3.1.3)

14.6.3 Blokovanie súperovo podanie. (14.5, obr. 11/12)

14.6.4 Lopta po bloku dopadne mimo ihriska. (8.4)

14.6.5 Blokovanie lopty v súperovom priestore z vonkajšej strany antény.

14.6.6 Libero sa pokúša o individuálny alebo kolektívny blok. (14.1.1, 19.3.1.3)

KAPITOLA V. PRERUŠENIA, **PRESTÁVKY** A ZDRŽIAVANIE

15. RIADNE PRERUŠENIA HRY

Riadne prerušenia hry sú ODDYCHOVÉ ČASY a STRIEDANIA HRÁČOV. (15.4, 15.5)

Prerušenie je čas medzi dokončenou rozohrávkou a pokynom prvého rozhodcu na ďalšie podanie jeho zapísknutím (8.1, 8.2)

15.1 POČET RIADNYCH PRERUŠENÍ HRY

Každé družstvo má v každom sete právo na dva oddychové časy a šesť striedaní hráčov. (6.2, 15.4, 15.5)

15.2 ŽIADOSŤ O RIADNE PRERUŠENIA HRY

15.2.1 O riadne prerušenie hry môžu žiadať výlučne tréner alebo v neprítomnosti trénera kapitán v hre. (5.1.2, 5.2, 5.3.2, 15)

Na žiadosť sa musí použiť príslušné dohovorené znamenie rúk, **a to vtedy, keď je lopta mimo hry a pred zapísknutím na podanie.** (8.2, 12.3, obr. 11/4, obr. 11/5)

V oficiálnych, svetových súťažiach a súťažiach FIVB je povinné pred žiadosťou dohovoreným znamením rúk o oddychový čas použiť aj klaksón alebo zvukovú signalizáciu.

15.2.2 Žiadosť o striedanie pred začatím setu je povolená a bude zaznamenaná ako povolené prerušenie hry v príslušnom sete. (7.3.4)

15.3 PORADIE PRERUŠENÍ

15.3.1 Žiadosť o jeden alebo dva oddychové časy, a jedna žiadosť o striedanie jedného alebo druhého družstva môžu nasledovať za sebou bez toho, aby sa medzitým začala hra. (15.4, 15.5)

15.3.2 Družstvo nesmie žiadať následné striedania hráčov počas toho istého prerušenia hry. Počas **toho istého prerušenia hry** môžu byť vystriedaní dvaja alebo viacerí hráči. (15.5, 15.6.1)

15.4 ODDYCHOVÉ ČASY A TECHNICKÉ ODDYCHOVÉ ČASY

15.4.1 Všetky žiadané oddychové časy trvajú 30 sekúnd. (obr. 11/4)

V oficiálnych, svetových súťažiach a súťažiach FIVB sa počas 1. – 4. setu automaticky udeľujú dva dodatkové „Technické oddychové časy“ v trvaní 60 sekúnd, keď vedúce družstvo dosiahne 8. a 16. bod. (15.3.1)

V rozhodujúcom (5.) sete sa neudeľujú „Technické oddychové časy“; každé družstvo má nárok na dva riadne oddychové časy v trvaní 30 sekúnd. (6.3.2)

15.4.2 Počas všetkých odдыхových časov musia hráči odísť z ihriska do voľnej zóny blízko svojej lavičky.

15.5 STRIEDANIE HRÁČOV (obr. 11/5)

Striedanie je činnosť, pri ktorej hráč (okrem libera alebo hráča vymeneného liberom) potom, čo bol zapisovateľom zapísaný do zápisu, vstúpi do ihriska a zaujme postavenie iného hráča, ktorý musí ihrisko opustiť. Striedanie povoľuje rozhodca. (15.10, 19.3.2, obr. 11/5)

15.6 POČET STRIEDANÍ

15.6.1 Družstvo môže uskutočniť najviac 6 striedaní v jednom sete. Naraz sa môže vystriedať jeden i viacerí hráči.

15.6.2 Hráč základnej zostavy môže opustiť hru, ale iba raz v sete, a vrátiť sa, ale iba raz v sete, a iba na svoje pôvodné miesto v zostave. (7.3.1)

15.6.3 Striedajúci hráč môže vstúpiť do hry na miesto hráča základnej zostavy, ale iba raz v sete, a môže byť vystriedaný len tým istým hráčom základnej zostavy. (7.3.1)

15.7 VÝNIMOČNÉ STRIEDANIE

Hráč (okrem libera), ktorý nemôže pokračovať v hre kvôli zraneniu alebo ochoreniu, musí byť riadne vystriedaný. Ak to nie je možné, družstvo má právo využiť VÝNIMOČNÉ striedanie bez obmedzení v pravidle 15.6. (15.6, 19.3.3)

Výnimočné striedanie znamená, že ktorýkoľvek hráč, ktorý v momente zranenia nie je na ihrisku, okrem libera alebo ním vymeneného hráča, môže vystriedať zraneného hráča. Takto vystriedaný zranený hráč už nemôže v stretnutí nastúpiť.

Výnimočné striedanie sa v žiadnom prípade nezapočítava do počtu riadnych striedaní.

15.8 STRIEDANIE PRI VYLÚČENÍ

VYLÚČENÝ alebo DISKVALIFIKOVANÝ hráč musí byť vystriedaný riadnym striedaním. Ak to nie je možné, družstvo sa vyhlási za NEKOMPLETNÉ (6.4.3, 7.3.1, 15.6, 21.3.2, 21.3.3)

15.9 NESPRÁVNE STRIEDANIE

15.9.1 Striedanie je nesprávne, ak sa poruší pravidlo 15.6 (okrem prípadu uvedeného v pravidle 15.7).

15.9.2 Ak družstvo nesprávne striedalo a hra pokračuje, postupuje sa nasledovne: (8.1, 15.6)

15.9.2.1 družstvo sa trestá udelením bodu a podania súperovi, (6.1.3)

15.9.2.2 striedanie sa opraví,

15.9.2.3 body, ktoré družstvo získalo v okamihu chyby a po nej, sa zrušia. Body súpera zostávajú platné.

15.10 PRIEBEH STRIEDANIA

15.10.1 Striedanie sa musí uskutočniť v zóne striedania. (1.4.3, obr. 1b)

15.10.2 Striedanie môže trvať iba nevyhnutný čas, potrebný na zápis striedaných hráčov do zápisu o stretnutí a na vstup hráčov na ihrisko a odchod z neho. (15.10.3, 25.2.2.3)

15.10.3 a) Za žiadosť o striedanie sa považuje, ak hráč (hráči) počas riadneho prerušenia vstúpi (vstúpia) do zóny striedania pripravený (-i) na hru. (1.4.3, 7.3.3, 15.6.3)

b) Ak sa to takto neuskutoční, striedanie sa nepovolí a družstvo je potrestané za zdržiavanie. (16.2)

c) Žiadosť o striedanie povoľuje zapisovateľ alebo druhý rozhodca a oznamuje to zvukovým znamením, resp. zapísknutím.

V oficiálnych, svetových súťažiach a súťažiach FIVB sa používajú na uskutočnenie striedania očíslované tabuľky.

15.10.4 Ak chce družstvo počas jedného prerušenia vystriedať viac ako jedného hráča, všetci striedajúci hráči musia vstúpiť do zóny striedania súčasne, aby sa to mohlo považovať za jednu žiadosť. V takomto prípade striedanie musí byť postupné, t.j. jedna dvojica hráčov po druhej. (5.2, 15.2.1, 15.3.2)

15.11 NEOPRÁVNENÉ ŽIADOSTI

15.11.1 Za neoprávnenú sa považuje žiadosť o akékoľvek prerušenie hry: (15.)

15.11.1.1 počas rozohrávky, v okamihu podania, alebo po zapísknutí na podanie, (6.1.3, 15.2.1)

15.11.1.2 neoprávneným členom družstva, (15.2.1)

15.11.1.3 na striedanie hráča pred pokračovaním hry po vystriedaní hráča toho istého družstva, (15.3.2)

15.11.1.4 po vyčerpaní počtu povolených oddechových časov a striedaní. (15.1)

15.11.2 Prvá neoprávnená žiadosť v stretnutí, ktorá neovplyvní alebo nezdrží hru, sa odmietne bez ďalších dôsledkov. (15.11.3, 16.1, 25.2.2.6)

15.11.3 Akákoľvek ďalšia neoprávnená žiadosť toho istého družstva v stretnutí znamená zdržiavanie. (16.)

16. ZDRŽIAVANIE HRY

16.1 SPÔSOBY ZDRŽIAVANIA

Každá činnosť družstva, ktorá má za následok zdržanie hry, sa považuje za zdržiavanie. Okrem iného je to:

16.1.1 zdržiavanie pri striedaní, (15.10.2)

16.1.2 zdržiavanie pri ostatných prerušeníach hry po pokyne znovu začať hru, (15.)

16.1.3 žiadosť o nesprávne striedanie, (15.9)

16.1.4 opakovanie neoprávnenej žiadosti, (15.11.3)

16.1.5 zdržiavanie hry členom družstva.

16.2 TRESTY ZA ZDRŽIAVANIE (obr. 9)

16.2.1 „NAPOMENUTIE ZA ZDRŽIAVANIE“ a „PENALIZÁCIA ZA ZDRŽIAVANIE“ sú trestami družstva.

16.2.1.1 Tresty za zdržiavanie zostávajú v platnosti počas celého stretnutia. (6.3)

16.2.1.2 Všetky tresty za zdržiavanie sa zaznamenávajú do zápisu o stretnutí. (25.2.2.6)

16.2.2 Prvé zdržiavanie členom družstva sa trestá „NAPOMENUTÍM ZA ZDRŽIAVANIE“. (4.1.1, obr. 11/25)

16.2.3 Druhé a každé nasledujúce zdržiavanie ktorýmkoľvek členom toho istého družstva v tom istom stretnutí znamená chybu a trestá sa „PENALIZÁCIOU ZA ZDRŽIAVANIE“: **súper ziskava bod a bude podávať**. (6.1.3, obr. 11/25)

16.2.4 Tresty za zdržiavanie uložené pred setom alebo medzi setmi sa uplatňujú v nasledujúcom sete. (18.1)

17. VÝNIMOČNÉ PRERUŠENIA HRY

17.1 ZRANENIE (8.1)

17.1.1 Ak sa v priebehu hry stane vážna nehoda, rozhodca musí hru okamžite prerušiť a povoliť vstup zdravotníka na hraciu plochu.

Rozohrávka sa potom opakuje. (6.1.3)

17.1.2 Ak zranený hráč nemôže byť vystriedaný riadnym alebo výnimočným striedaním, poskytnú sa mu 3 minúty na ošetrovanie, ale iba raz tomu istému hráčovi v stretnutí. (15.6, 15.7, 24.2.8)

Ak hráč nemôže ani potom hrať, jeho družstvo sa vyhlási za nekompletné. (6.4.3, 7.3.1)

17.2 VONKAJŠÍ ZÁSAH

Ak sa počas hry vyskytne vonkajší zásah, hra sa musí zastaviť a rozohrávka sa opakuje. (6.1.3)

17.3 MIMORIADNE PRERUŠENIA

17.3.1 Ak nepredvídané okolnosti prerušia stretnutie, prvý rozhodca, organizátor a člen riadiacej komisie (ak je prítomný) rozhodnú o opatreniach na obnovenie normálnych podmienok. (6.3)

17.3.2 Ak sa vyskytne jedno alebo viac mimoriadnych prerušení, ktoré dovedna netrvajú dlhšie ako 4 hodiny, potom: (17.3.1)

17.3.2.1 Ak sa stretnutie dohráva na tom istom ihrisku, pokračuje sa v prerušenom sete s rovnakým počtom bodov, s tými istými hráčmi a v tom istom postavení. Výsledky odohraných setov zostávajú v platnosti. (1., 7.3)

17.3.2.2 Ak sa stretnutie dohráva na inom ihrisku, prerušený set sa zruší. Set sa opakuje s rovnakou zostavou hráčov a v rovnakom základnom postavení. Výsledky odohraných setov zostávajú v platnosti. (7.3)

17.3.3 Ak sa vyskytne jedno alebo viacero prerušení, ktoré dovedna trvajú viac ako 4 hodiny, stretnutie sa celé opakuje. (6.3)

18. PRESTÁVKY A VÝMENA POLÍ

18.1 PRESTÁVKY

Prestávka je čas medzi setmi. Všetky prestávky trvajú 3 minúty. (4.2.4)

Počas týchto prestávok sa uskutoční výmena polí a záznam postavenia družstva do zápisu o stretnutí. (18.2, 25.2.1.2)

Prestávka medzi druhým a tretím setom môže byť kompetentnou osobou na žiadosť organizátora predĺžená až do 10 minút.

18.2 VÝMENA POLÍ (obr. 11/3)

18.2.1 Po každom sete si družstvá vymenia polia s výnimkou pred rozhodujúcim setom. (7.1)

18.2.2 Akonáhle jedno z družstiev získa v rozhodujúcom sete ako prvé 8 bodov, družstvá si bez zdržiavania a bez zmeny postavenia hráčov vymenia polia. (6.3.2, 7.4.1, 25.2.2.5)

Ak sa výmena neuskutoční v čase, keď vedúce družstvo dosiahne 8 bodov, musí sa uskutočniť ihneď, ako sa chyba zistí. Body získané do doby výmeny zostávajú v platnosti.

KAPITOLA VI. LIBERO

19. LIBERO

19.1 MENOVANIE LIBERA

19.1.1 Každé družstvo má právo určiť zo zoznamu hráčov najviac dvoch (2) špecializovaných obranných hráčov - „liberov“. (4.1.1)

Ak sa v súťažiach FIVB a svetových súťažiach dospelých družstvo rozhodne zapísať do zoznamu viac ako 12 (dvanásť) hráčov, je povinné v rámci zoznamu určiť dvoch (2) špecializovaných obranných hráčov - „liberov“.

19.1.2 Všetci liberovia musia byť zapísaní do zápisu o stretnutí pred stretnutím do zvláštnych, na to určených riadkov.

V oficiálnych, svetových súťažiach a súťažiach FIVB musia byť všetci liberovia zapísaní do zápisu pred stretnutím iba do špeciálnych, na to určených riadkov.

19.1.3 Pred začiatkom stretnutia musí tréner označiť hrajúceho libera. Ak je zapísaný aj druhý libero, bude pôsobiť ako rezervný libero. (5.2.2, 25.2.1.1, 26.2.1.1)

19.1.4 Libero nemôže byť kapitánom družstva ani kapitánom v hre, kým plní funkciu libera. (5.)

19.2 VÝSTROJ

Liberovia musia mať oblečený úbor (alebo vestu, bundu pre novovymenovaného libera), ktorého aspoň dres musí byť kontrastný k farbe dresov ostatných členov družstva. Úbor liberov môže byť iného vzoru, ale musí byť očíslovaný ako u ostatných členov družstva. (4.3)

V oficiálnych, svetových súťažiach a súťažiach FIVB novo menovaný libero musí mať oblečený dres rovnakého vzoru a farby ako pôvodný libero, ale musí si ponechať svoje číslo.

19.3 POVOLENÉ ČINNOSTI PRE HRU LIBERA

19.3.1 Herné činnosti

19.3.1.1 Libero môže vymeniť ktoréhokoľvek zadného hráča. (7.4.1.2)

19.3.1.2 Libero môže hrať iba ako hráč zadného radu a nemá povolené uskutočniť útočný úder z ktoréhokoľvek miesta (vrátane ihriska a voľnej zóny), ak v momente dotyku lopty je lopta úplne nad horným okrajom siete. (13.2.2, 13.2.3, 13.3.5)

19.3.1.3 Libero nesmie podávať, blokovať alebo sa pokúšať o blok. (12, 14.1, 14.6.2, 14.6.6)

19.3.1.4 Ak libero nahráva loptu prstami zhora vo svojej prednej zóne, útočný úder nasledujúci po takejto nahrávke nesmie byť uskutočnený nad horným okrajom siete. Ak libero tak isto zahrá loptu mimo svojej prednej zóny, útočný úder sa môže uskutočniť bez obmedzenia. (1.4.1, 13.3.6, obr. 1b)

19.3.2 Výmeny hráčov

19.3.2.1 Výmeny libera sa nezapočítavajú do počtu riadnych striedaní. (15.5)

Ich počet je neobmedzený, ale medzi dvoma výmenami musí prebehnúť dokončená rozohrávka (okrem prípadu zranenia/ochorenia alebo ak k postupu hráčov došlo z dôvodu trestu). (6.1.3)

Libera môže vymeniť iba hráč, ktorého libero vymenil.

19.3.2.2 Výmeny sa musia uskutočniť v čase, kým je lopta mimo hry a pred zapísknutím na podanie. (8.2, 12.3)

Na začiatku každého setu libero nemôže vstúpiť do ihriska, kým druhý rozhodca neskontroluje základné postavenie družstva. (7.3.2, 12.1)

19.3.2.3 Výmena uskutočnená po zapísknutí na podanie, ale pred úderom do lopty pri podaní, by nemala byť zrušená, ale musí byť dôvodom na slovné upozornenie po skončení rozohrávky. (12.3, 12.4)

V prípade každej nasledujúcej neskorej výmeny libera rozhodca hru okamžite preuší a trestá družstvo za zdržiavanie. Družstvo, ktoré bude podávať po takomto prerušení, sa určí na základe uloženého trestu za zdržiavanie. (16.2)

19.3.2.4 Libero a vymieňaný hráč môžu vstúpiť do ihriska alebo ho opustiť iba v zóne výmeny libera. (1.4.4, 7.5.1, obr. 1b)

19.3.2.5 Nesprávne výmeny libera sa trestajú rovnako ako chyby v postupe hráčov. (7.7.2, 26.2.2.2)

19.3.3 Menovanie nového libera

19.3.3.1 Tréner má právo zmeniť hrajúceho libera za náhradného libera z akéhokoľvek dôvodu, ale iba raz v stretnutí a iba potom, čo sa liberom vymenený hráč vrátil na ihrisko. Táto zmena sa musí uviesť v zápise o stretnutí v časti „Poznámky“ a v zápise o výmenách libera. (19.3.2.1)

Pôvodný libero sa už do konca stretnutia nesmie vrátiť do hry.

V prípade zranenia alebo ochorenia náhradného libera môže tréner menovať za libera na zvyšok stretnutia hociktorého hráča (okrem pôvodného libera), ktorý v momente menovania nie je na ihrisku. (19.3.3.2)

Kapitán družstva sa môže vzdať všetkých svojich právomocí, aby mohol byť na základe žiadosti trénera menovaný za libera. Zmeny kvôli zraneniu alebo ochoreniu libera alebo novovymenovaného libera sa nepovažujú za výmeny libera. (5.1.2, 19.3.2.1)

19.3.3.2 V prípade menovania nového libera musí byť jeho číslo zapísané do kolónky poznámky v zápise o stretnutí. (7.3.2, 19.1.2, 25.2.2.7)

KAPITOLA VII. SPRÁVANIE ÚČASTNÍKOV

20. POŽIADAVKY NA SPRÁVANIE

20.1 ŠPORTOVÉ SPRÁVANIE

20.1.1 Účastníci musia poznať „Oficiálne pravidlá volejbalu“ a riadiť sa nimi.

20.1.2 Účastníci musia prijímať rozhodnutia rozhodcov v športovom duchu, bez diskusie.

V prípade pochybností sa môže iba kapitán v hre dožadovať vysvetlenia. (5.1.2.1)

20.1.3 Účastníci sa musia vyhýbať postojom a činom zameraným na ovplyvňovanie rozhodnutí rozhodcov alebo na zakrývanie chýb vlastného družstva.

20.2 FAIR-PLAY

20.2.1 Účastníci sa musia správať s rešpektom a zdvorilo v duchu FAIR-PLAY nielen k rozhodcom, ale aj k ostatným funkcionárom, súperom, spoluhráčom a divákovi.

20.2.2 Členovia družstva sa počas stretnutia môžu medzi sebou zhovárať. (5.2.3.4)

21. NEVHODNÉ SPRÁVANIE A JEHO SANKCIE

21.1 MALÉ PRIESTUPKY

Malé priestupky proti športovému správaniu sa netrestajú. Je povinnosťou prvého rozhodcu predchádzať tomu, aby sa priestupkami priblížili k hranici trestov. Využiť na to môže slovné napomenutie alebo znamenie pre napomenutie členovi družstva alebo družstvu prostredníctvom kapitána **v hre**. (5.1.2, 21.3)

Toto napomenutie nie je trestom a nemá okamžité hracie dôsledky. Nezaznamenáva sa do zápisu o stretnutí.

21.2 NEVHODNÉ SPRÁVANIE VEDÚCE K TRESTOM

Nevhodné správanie členov družstva voči rozhodcom, funkcionárom, súperom, spoluhráčom alebo divákovi sa podľa závažnosti konania klasifikuje v troch stupňoch. (4.1.1)

21.2.1 **Hrubé správanie:** akcia (konanie) v rozpore s dobrými spôsobmi alebo morálnymi zásadami, alebo **akékoľvek konanie vyjadrujúce pohrdanie**.

21.2.2 **Urážlivé správanie:** nadávky, urážlivé slová alebo gestá.

21.2.3 **Agresia:** **skutočný fyzický útok, agresívne alebo ohrozujúce správanie**.

21.3 STUPNICA TRESTOV (obr. 9)

Prvý rozhodca podľa závažnosti nevhodného správania rozhodne o zodpovedajúcom treste, ktorý sa musí zaznamenať do zápisu o stretnutí. Trestami sú: **penalizácia, vylúčenie a diskvalifikácia**. (21.2, 25.2.2.6)

21.3.1 Penalizácia (obr. 11/6)

Prvé hrubé správanie v stretnutí ktoréhokoľvek člena družstva sa trestá **udelením bodu a podania súperovi**. (4.1.1, 21.2.1)

21.3.2 Vylúčenie (obr. 11/7)

21.3.2.1 Člen družstva potrestaný vylúčením nesmie hrať do konca setu a musí zostať sedieť v zóne trestov bez ďalších hracích dôsledkov. (1.4.6, 4.1.1, 5.2.1, 5.3.2, obr. 1a, obr. 1b)

Vylúčený tréner stráca v sete svoje právo na zasahovanie do hry a musí zostať sedieť v zóne trestov.

21.3.2.2 Prvé urážlivé správanie člena družstva sa trestá vylúčením bez ďalších dôsledkov. (4.1.1, 21.2.2)

21.3.2.3 Druhé hrubé správanie toho istého člena družstva v tom istom stretnutí sa trestá vylúčením bez ďalších dôsledkov. (4.1.1, 21.2.1)

21.3.3 Diskvalifikácia (obr. 11/8)

21.3.3.1 Člen družstva potrestaný diskvalifikáciou musí do konca stretnutia opustiť hrací priestor bez ďalších hracích dôsledkov. (4.1.1, obr. 1a)

21.3.3.2 Prvý fyzický útok, **agresívne alebo ohrozujúce správanie** sa trestá diskvalifikáciou bez ďalších dôsledkov. (21.2.3)

21.3.3.3 Druhé urážlivé správanie toho istého člena družstva v tom istom stretnutí sa trestá diskvalifikáciou bez ďalších dôsledkov. (4.1.1, 21.2.2)

21.3.3.4 Tretie hrubé správanie toho istého člena družstva v tom istom stretnutí sa trestá diskvalifikáciou bez ďalších dôsledkov. (4.1.1, 21.2.1)

21.4 POUŽITIE TRESTOV

21.4.1 Všetky tresty za nevhodné správanie sú osobnými trestami, platia počas celého stretnutia a zaznamenávajú sa do zápisu o stretnutí. (21.3, 25.2.2.6)

21.4.2 Opakovanie nevhodného správania toho istého člena družstva v tom istom stretnutí sa trestá progresívne podľa stupnice trestov (každé nasledujúce nevhodné správanie sa trestá vyšším trestom). (4.1.1, 21.2, obr. 9)

21.4.3 Vylúčenie alebo diskvalifikácia kvôli urážlivému správaniu alebo agresii si nevyžadujú predchádzajúce tresty. (21.2, 21.3)

21.5 NEVHODNÉ SPRÁVANIE PRED A MEDZI SETMI

Akékoľvek nevhodné správanie, ktoré sa stane pred alebo medzi setmi, sa trestá podľa pravidla 21.3 a tresty sa uplatnia v nasledujúcom sete. (18.1, 21.2, 21.3)

21.6 TRESTANIE KARTAMI (obr. 11/6, obr. 11/7, obr. 11/8)

Napomenutie: slovne alebo znamením rukou, bez karty (21.1)

Penalizácia: žltá karta (21.3.1)

Vylúčenie: červená karta (21.3.2)

Diskvalifikácia: žltá + červená karta (spolu v jednej ruke) (21.3.3)

KAPITOLA VIII. ROZHODCOVIA

22. ROZHODCOVSKÝ ZBOR A SPÔSOB ROZHODOVANIA

22.1 ZLOŽENIE ROZHODCOVSKÉHO ZBORU

Zbor rozhodcov na stretnutie tvoria nasledujúci oficiálni predstavitelia:

- prvý rozhodca (23)
- druhý rozhodca (24)
- zapisovateľ (25)
- štyria (dvaja) čiaroví rozhodcovia (27)

Ich rozmiestnenie je znázornené na obrázku č. 10.

Pri oficiálnych, svetových súťažiach a súťažiach FIVB je povinné používať asistenta zapisovateľa. (26)

22.2 SPÔSOB ROZHODOVANIA

22.2.1 Počas stretnutia môže dávať znamenia písknutím len prvý a druhý rozhodca:

22.2.1.1 prvý rozhodca písknutím dáva pokyn na podanie, ktorým sa začína každá rozohrávka; (6.1.3, 12.3)

22.2.1.2 prvý a druhý rozhodca odpískajú koniec rozohrávky, ak sú si istí, že sa stala chyba a určili jej druh.

22.2.2 V priebehu prerušenia hry môžu zapísknutím oznámiť, že povoľujú alebo zamietajú žiadosti družstva. (5.1.2, 8.2)

22.2.3 Hneď po zapísknutí rozhodcu, ktoré oznamuje **dokončenie rozohrávky**, musia oznámiť svoje rozhodnutie oficiálnym dohovoreným znamením: (22.2.1.2, 28.1)

22.2.3.1 Ak chybu zapíska prvý rozhodca, signalizuje: (obr. 11/2)

- a) družstvo, ktoré bude podávať, (12.2.2, obr. 11/2)
- b) druh chyby,
- c) hráča, ktorý chybu urobil (ak je to potrebné).

Druhý rozhodca v tom istom poradí opakuje dohovorené znamenia prvého rozhodcu.

22.2.3.2 Ak chybu zapíska druhý rozhodca, signalizuje:

- a) druh chyby,
- b) hráča, ktorý chybu urobil (ak je to potrebné),
- c) družstvo, ktoré bude podávať, nasledujúc znamenie prvého rozhodcu. (12.2.2)

V tomto prípade prvý rozhodca vôbec nesignalizuje chybu ani hráča, ktorý ju spôsobil, ale iba družstvo, ktoré bude podávať. (obr. 11/2)

- 22.2.3.3 V prípade chyby útočného úderu zadného hráča alebo libera signalizujú obaja rozhodcovia podľa pravidiel 22.2.3.1 a 22.2.3.2. (12.2.2, 13.3.3, 13.3.5, 19.3.1.2, 23.3.2.3d, 23.3.2.3e, obr. 11/21)
- 22.2.3.4 V prípade súčasnej chyby obaja rozhodcovia signalizujú v poradí:
- a) druh chyby, (17.3, obr. 11/23)
 - b) hráčov, ktorí chybu urobili (ak je to potrebné),
 - c) družstvo, ktoré bude podávať, podľa rozhodnutia prvého rozhodcu. (12.2.2, obr. 11/2)

23. PRVÝ ROZHODCA

23.1 UMIESTNENIE

Prvý rozhodca plní svoju funkciu posediačky alebo postojačky na rozhodcovskej stoličke, umiestnenej na jednom konci siete. Jeho oči musia byť približne 50 cm nad horným okrajom siete. (obr. 1a, obr. 1b, obr. 10)

23.2 PRÁVOMOC

23.2.1 Prvý rozhodca riadi stretnutie od začiatku do konca. Je nadriadený všetkým ostatným členom zboru rozhodcov i členom oboch družstiev. (4.1.1, 6.3)

Jeho rozhodnutia počas stretnutia sú konečné. Je oprávnený zrušiť rozhodnutia ostatných členov rozhodcovského zboru, ak je presvedčený, že sa mýlia.

Prvý rozhodca môže vymeniť člena rozhodcovského zboru, ktorý si riadne neplní svoju funkciu.

23.2.2 Prvý rozhodca kontroluje činnosť podávačov lôpt a utieračov podlahy. (3.3)

23.2.3 Prvý rozhodca má právomoc rozhodovať o všetkých otázkach, vrátane tých, ktoré nie sú v pravidlách.

23.2.4 Prvý rozhodca nesmie pripustiť diskusiu o svojich rozhodnutiach. (20.1.2)

Na žiadosť kapitána v hre vysvetlí použitie alebo interpretáciu pravidiel, podľa ktorých vyniesol svoje rozhodnutie. (5.1.2.1)

Ak kapitán v hre nesúhlasí s vysvetlením pravidla prvým rozhodcom, môže sa rozhodnúť vyjadriť protest proti tomuto rozhodnutiu a musí si okamžite vyhradiť právo zaznamenať tento protest na konci stretnutia do zápisu o stretnutí. Prvý rozhodca musí toto právo kapitánovi v hre povoliť. (5.1.2.1, 5.1.3.2, 25.2.3.2)

23.2.5 Iba prvý rozhodca je pred stretnutím a v priebehu hry oprávnený rozhodnúť, či ihrisko, vybavenie a iné okolnosti spĺňajú podmienky na hru. (kap. 1, 23.3.1.1)

23.3 ZODPOVEDNOSŤ

23.3.1 Prvý rozhodca pred stretnutím:

23.3.1.1 prekontroluje spôsobilosť ihriska, lopty a ostatné vybavenie ihriska, (kap. 1, 23.2.5)

23.3.1.2 uskutoční žrebovanie s kapitánmi družstiev, (7.1)

23.3.1.3 kontroluje rozcvičovanie družstiev. (7.2)

23.3.2 Počas stretnutia je prvý rozhodca oprávnený:

23.3.2.1 napomínať družstvá, (21.1)

23.3.2.2 trestať za nevhodné správanie a zdržiavanie, (16.2, 21.2)

23.3.2.3 rozhodovať o:

a) chybách podávajúceho hráča a postavenia podávajúceho družstva, vrátane clony, (7.4, 12.4, 12.5, 12.7.1, obr. 4)

b) chybách pri hraní s loptou, (9.3)

c) chybách pri hre nad sieťou a na jej hornej časti, (11.3.1, 11.4.1, 11.4.4)

d) chybách pri útočnom údere libera a zadných hráčov, (13.3.3, 13.3.5, 24.3.2.4, obr. 11/21)

e) dokončenom útočnom údere hráča nad úrovňou siete po nahrávke libera prstami zhora vo svojej prednej zóne, (1.4.1, 13.3.6, 24.3.2.4, obr. 11/21)

f) úplnom prelete lopty spodným priestorom pod sieťou. (8.4.5, 24.3.2.7, obr. 5)

g) uskutočnenom bloku zadných hráčov alebo pokuse libera blokovať. (14.6.2, 14.6.6, obr. 11/12)

23.3.3 Na konci stretnutia skontroluje zápis o stretnutí a podpíše ho (25.2.3.3).

24. DRUHÝ ROZHODCA

24.1 UMIESTNENIE

Druhý rozhodca vykonáva svoju funkciu postojácky mimo ihriska blízko stĺpa na mieste oproti prvému rozhodcovi tvárou k nemu. (obr. 1a, obr. 1b, obr. 10)

24.2 PRÁVOMOC

24.2.1 Druhý rozhodca asistuje prvému rozhodcovi v rozsahu svojej právomoci. (24.3).

Ak prvý rozhodca nie je schopný naďalej plniť svoju funkciu, môže ho nahradiť druhý rozhodca.

24.2.2 Druhý rozhodca môže bez zapískania signalizovať chyby, ktoré sa stali a nespádajú pod jeho právomoc, avšak nesmie tým naliehať na prvého rozhodcu. (24.3)

24.2.3 Druhý rozhodca kontroluje a riadi činnosť zapisovateľa. (25.2, 26.2)

- 24.2.4 Druhý rozhodca kontroluje členov družstiev na lavičkách a ich nevhodné správanie oznamuje prvému rozhodcovi. (4.2.1)
- 24.2.5 Druhý rozhodca kontroluje hráčov v zónach rozcvičovania. (4.2.3)
- 24.2.6 Druhý rozhodca kontroluje priebeh prerušení, ich trvanie a odmieta neoprávnené žiadosti. (15, 15.11, 25.2.2.3)
- 24.2.7 Druhý rozhodca kontroluje počet oddychových časov a počet striedaní hráčov oboch družstiev. Prvému rozhodcovi a trénerovi príslušného družstva oznamuje druhý oddychový čas, piate a šieste striedanie. (15.1, 25.2.2.3)
- 24.2.8 V prípade zranenia hráča povoľuje jeho výnimočné striedanie, alebo kontroluje 3-minútový čas na ošetrenie. (15.7, 17.1.2)
- 24.2.9 Druhý rozhodca kontroluje povrch ihriska, najmä v prednej zóne. Počas stretnutia kontroluje, či lopty spĺňajú požiadavky predpísané pravidlami. (1.2.1, 3.)
- 24.2.10 Druhý rozhodca kontroluje členov družstva v zónach trestov a oznamuje ich nevhodné správanie prvému rozhodcovi. (1.4.6, 21.3.2)

24.3 ZODPOVEDNOSŤ

- 24.3.1 Pred začatím každého setu, pri výmene polí v rozhodujúcom sete a vždy, keď je to potrebné, kontroluje, či hráči zaujali správne postavenie na ihrisku v súlade so záznamom o postavení. (5.2.3.1, 7.3.2, 7.3.5, 18.2.2)
- 24.3.2 Druhý rozhodca počas stretnutia rozhoduje, písa a signalizuje:
- 24.3.2.1 preniknutie do súperovho poľa a do priestoru pod sieťou, (11.2, obr. 5)
- 24.3.2.2 chyby v postavení prijímajúceho družstva, (7.5, obr. 4)
- 24.3.2.3 chybný dotyk hráča o sieť na jej spodnej časti alebo anténky na svojej strane ihriska, (11.3.1)
- 24.3.2.4 uskutočnený blok zadného hráča alebo pokus libera blokovat'; alebo chybu útočného úderu zadných hráčov alebo libera (13.3.3, 14.6.2, 14.6.6, 23.3.2.3d, e, g, obr. 11/12)
- 24.3.2.5 dotyk lopty o cudzí predmet, (8.4.2, 8.4.3).
- 24.3.2.6 dotyk lopty s podlahou, ak prvý rozhodca nie je v pozícii, aby mohol tento dotyk vidieť, (8.3)
- 24.3.2.7 prelet lopty ponad sieť do súperovho ihriska úplne alebo čiastočne mimo priestoru preletu alebo dotyk lopty s anténkou na svojej strane ihriska (8.4.3, 8.4.4, obr. 5)
- 24.3.3 Na konci stretnutia podpíše zápis o stretnutí. (25.2.3.3)

25. ZAPISOVATEĽ

25.1 UMIESTNENIE

Zapisovateľ plní funkciu posediačky pri stolíku zapisovateľa oproti a tvárou k prvému rozhodcovi. (obr. 1a, obr. 1b, obr. 10)

25.2 ZODPOVEDNOSŤ

Zapisovateľ vedie zápis o stretnutí podľa pravidiel a spolupracuje s druhým rozhodcom.

Používa klaksón alebo iné zvukové znamenie [na oznámenie porušenia pravidla a signalizovanie rozhodcom v rámci svojej zodpovednosti](#).

25.2.1 Zapisovateľ pred stretnutím a pred každým setom:

25.2.1.1 zapíše údaje o stretnutí a družstvách predpísaným spôsobom vrátane mena a čísla libera a zabezpečí podpisy kapitánov a trénerov oboch družstiev; (4.1, 5.1.1, 5.2.2, 7.3.2, 19.1.2, 19.3.3.2)

25.2.1.2 zapíše postavenie družstiev do zápisu o stretnutí na základe záznamu o postavení. (5.2.3.1, 7.3.2)

Ak nedostane záznamy o postavení včas, musí o tom okamžite informovať druhého rozhodcu.

25.2.2 Zapisovateľ počas stretnutia:

25.2.2.1 zaznamenáva dosiahnuté body; (6.1)

25.2.2.2 kontroluje poradie postupu oboch družstiev [pri podaní](#) a okamžite po podaní oznamuje akúkoľvek chybu [rozhodcom](#); (12.2)

25.2.2.3 [je oprávnený prijať a zvukovým znamením oznámiť žiadosť o striedanie hráčov, pričom kontroluje ich počet; zaznamenáva striedania a oddechové časy, ich počet oznamuje druhému rozhodcovi; \(15.1, 15.4.1, 24.2.6, 24.2.7\)](#)

25.2.2.4 oznamuje rozhodcom neoprávnené žiadosti o prerušenie hry; (15.11)

25.2.2.5 oznamuje rozhodcom ukončenie setov a dosiahnutie ôsmeho bodu v rozhodujúcom sete; (6.2, 15.4.1, 18.2.2)

25.2.2.6 zaznamenáva všetky tresty [a neoprávnené žiadosti](#); (15.11.3, 16.2, 21.3)

25.2.2.7 podľa pokynov druhého rozhodcu zaznamenáva všetky ďalšie udalosti, napr. výnimočné striedanie, čas ošetrovania, mimoriadne prerušenia, vonkajšie zásahy, atď. (15.7, 17.1.2, 17.2, 17.3)

25.2.2.8 [kontroluje trvanie prestávky medzi setmi](#). (18.1)

25.2.3 Zapisovateľ na konci stretnutia:

25.2.3.1 zapíše konečný výsledok; (6.3)

25.2.3.2 v prípade protestu a s predchádzajúcim súhlasom prvého rozhodcu zapíše alebo povolí kapitánovi družstva (kapitánovi v hre) zapísať do zápisu o stretnutí jeho protest; (5.1.2.1, 5.1.3.2, 23.2.4)

25.2.3.3 po vlastnom podpise zápisu o stretnutí zabezpečuje podpisy kapitánov družstiev a potom rozhodcov. (5.1.3.1, 23.3.3, 24.3.3)

26. ASISTENT ZAPISOVATEĽA

26.1 UMIESTNENIE (22.1, obr. 1a, obr. 1b, obr. 10)

Asistent zapisovateľa plní funkciu posediačky vedľa zapisovateľa pri stolíku zapisovateľa.

26.2 ZODPOVEDNOSŤ (19.3)

Asistent zapisovateľa zaznamenáva výmeny libera.

Pomáha zapisovateľovi pri administratívnych prácach.

Ak zapisovateľ nemôže pokračovať vo svojej práci, nahradí ho asistent zapisovateľa.

26.2.1 Asistent zapisovateľa pred stretnutím a pred každým setom:

26.2.1.1 pripraví zápis o výmenách libera,

26.2.1.2 pripraví rezervný zápis o stretnutí.

26.2.2 Asistent zapisovateľa počas stretnutia:

26.2.2.1 podrobne zapisuje výmeny libera, (19.3.1.1)

26.2.2.2 **zvukovou signalizáciou** upozorňuje rozhodcov na akékoľvek chyby pri výmenách libera (19.3.2.1)

26.2.2.3 oznamuje začiatok a ukončenie technických oddychových časov, (15.4.1)

26.2.2.4 ovláda manuálny ukazovateľ skóre na stolíku zapisovateľa,

26.2.2.5 kontroluje, či stav na ukazovateľoch skóre súhlasí, (25.2.2.1)

26.2.2.6 ak je to potrebné, aktualizuje rezervný zápis o stretnutí a poskytne ho zapisovateľovi. (25.2.1.1)

26.2.3 Asistent zapisovateľa na konci stretnutia:

26.2.3.1 podpíše zápis o výmenách libera a poskytne ho na kontrolu,

26.2.3.2 podpíše zápis o stretnutí.

27. ČIAROVÍ ROZHODCOVIA

27.1 UMIESTNENIE

Ak sú len dvaja čiaroví rozhodcovia, stoja na rohoch ihriska najbližšie po pravej ruke každého rozhodcu, uhlopriečne vo vzdialenosti 1 – 2 m od rohov ihriska. (obr. 1a, obr. 1b a obr. 10)

Každý kontroluje dve čiary – jednu zadnú a postrannú na svojej strane ihriska.

V oficiálnych, svetových súťažiach a súťažiach FIVB je povinné používať štyroch čiarových rozhodcov.

Stoja vo voľnej zóne 1 – 3 m od každého rohu ihriska v myslenom predĺžení čiary, ktorú kontrolujú. (obr. 10)

27.2 ZODPOVEDNOSŤ

27.2.1 Čiaroví rozhodcovia plnia svoju funkciu pomocou znamení vykonávaných zástavkami (40 x 40 cm) tak, ako je vyznačené na obr. 12. Signalizujú:

27.2.1.1 loptu v ihrisku a loptu mimo ihriska vždy, keď lopta dopadne v blízkosti svojej čiary (čiar), (8.3, 8.4, [obr. 12/1](#), [obr. 12/2](#))

27.2.1.2 dotyky prijímajúceho družstva, ktoré sa dotkne lopty smerujúcej mimo ihriska, (8.4, [obr. 12/3](#))

27.2.1.3 dotyk lopty s anténkou, loptu, ktorá po podaní preletí ponad sieť mimo priestor preletu, atď., (8.4.3, 8.4.4, [10.1.1](#), [obr. 5](#), [obr. 12/4](#))

27.2.1.4 ak ktorýkoľvek hráč (okrem podávajúceho) v momente podania stojí mimo svojho ihriska, (7.4, [12.4.3](#), [obr. 12/4](#))

27.2.1.5 chybu nohou podávajúceho hráča, ([12.4.3](#))

27.2.1.6 akýkoľvek dotyk hráča s anténkou na svojej strane ihriska počas akcie pri hraní s loptou, alebo ak tento dotyk ovplyvní hru, (11.3.1, [11.4.4](#), [obr. 12/4](#))

27.2.1.7 loptu, ktorá preletí mimo priestoru preletu do súperovho ihriska, alebo sa dotkne anténky na svojej strane ihriska. ([10.1.1](#), [obr. 5](#), [obr. 12/4](#))

27.2.2 Na žiadosť prvého rozhodcu musí čiarový rozhodca zopakovať svoju signalizáciu.

28. OFICIÁLNA SIGNALIZÁCIA

28.1 OFICIÁLNE DOHOVORENÉ ZNAMENIA (obr. 11)

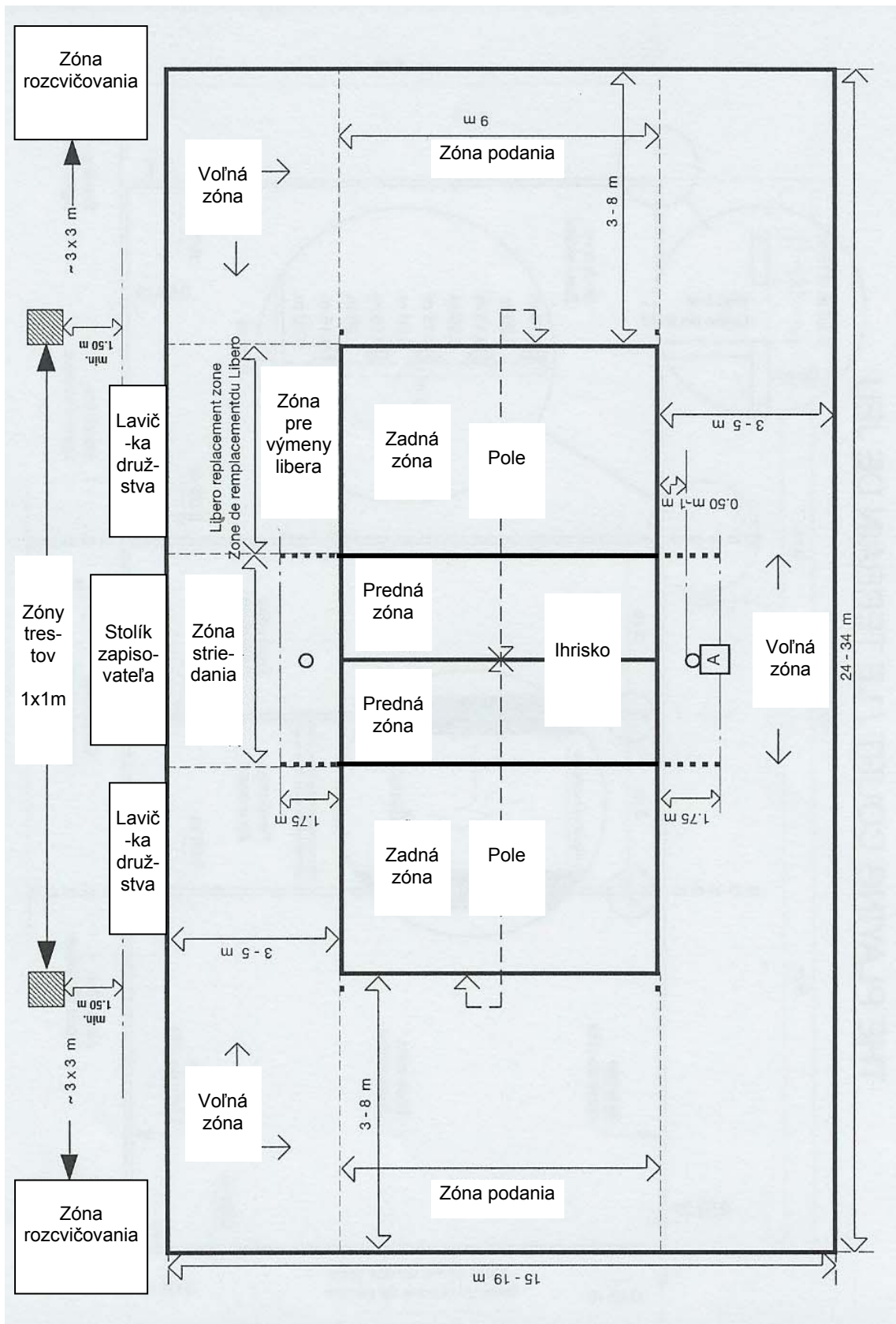
Rozhodcovia sú povinní signalizovať oficiálnymi dohovorenými znameniami dôvod zapísknutia (druh chyby, účel povoleného prerušenia). Dohovoreným znamením musia krátky čas signalizovať charakter chyby, a ak sa chyba signalizuje jednou rukou, tak rukou zodpovedajúcou strane družstva, ktoré urobilo chybu alebo žiada prerušenie hry.

28.2 SIGNALIZÁCIA ČIAROVÝCH ROZHODCOV (obr. 12)

Čiaroví rozhodcovia musia ihneď označiť oficiálnymi dohovorenými znameniami zástavkou druh chyby. Dohovoreným znamením zástavkou musia krátky čas signalizovať charakter chyby.

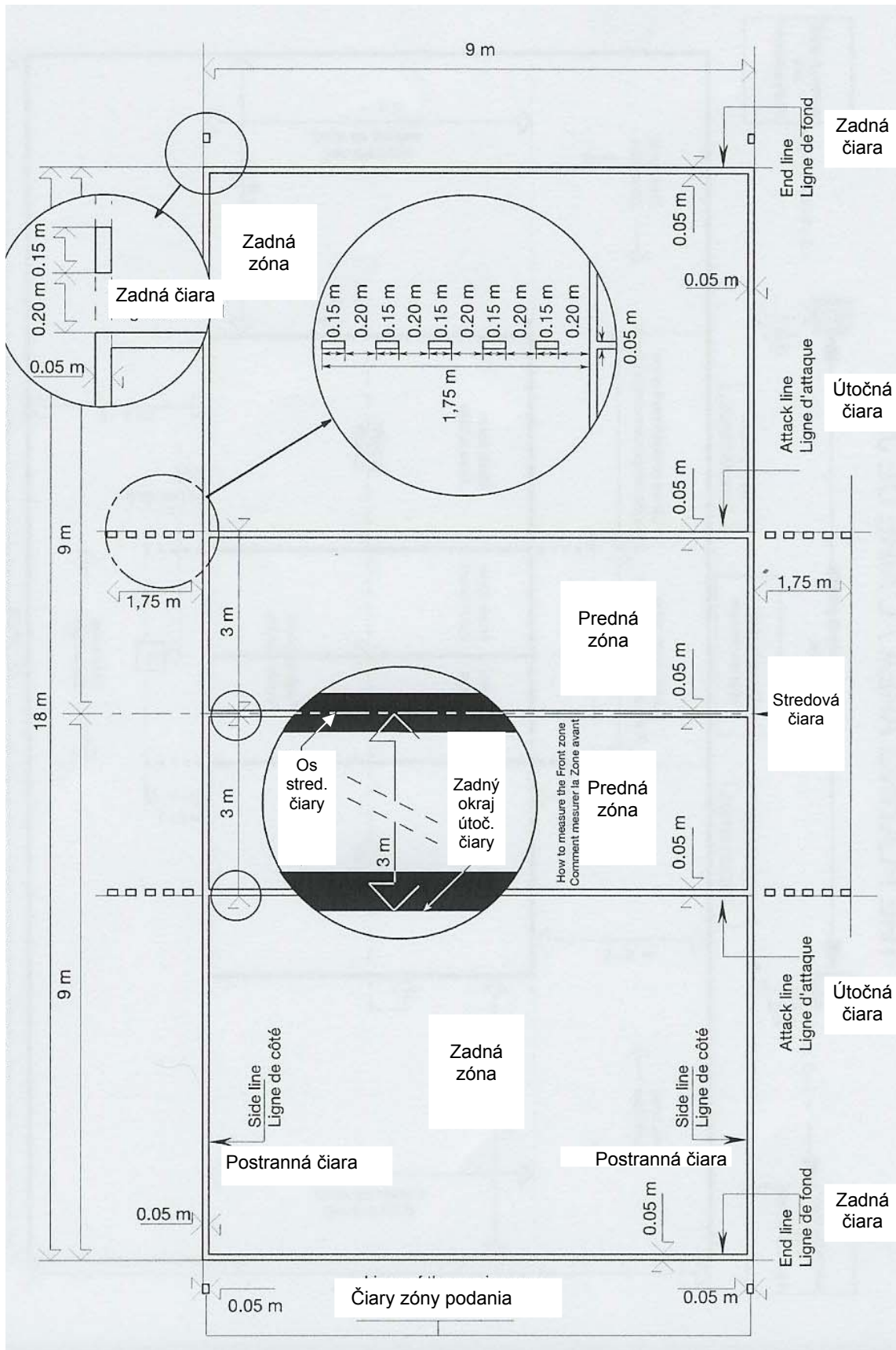
Obrázok 1b: Hracia plocha

(1, 1.4, 1.4.2, 1.4.3, 1.4.4, 1.4.5, 4.2.1, 4.2.3.1, 15.10.1, 21.3.2, 23.1, 24.1, 25.1, 26.1)

Obrázok 2: Ihrisko

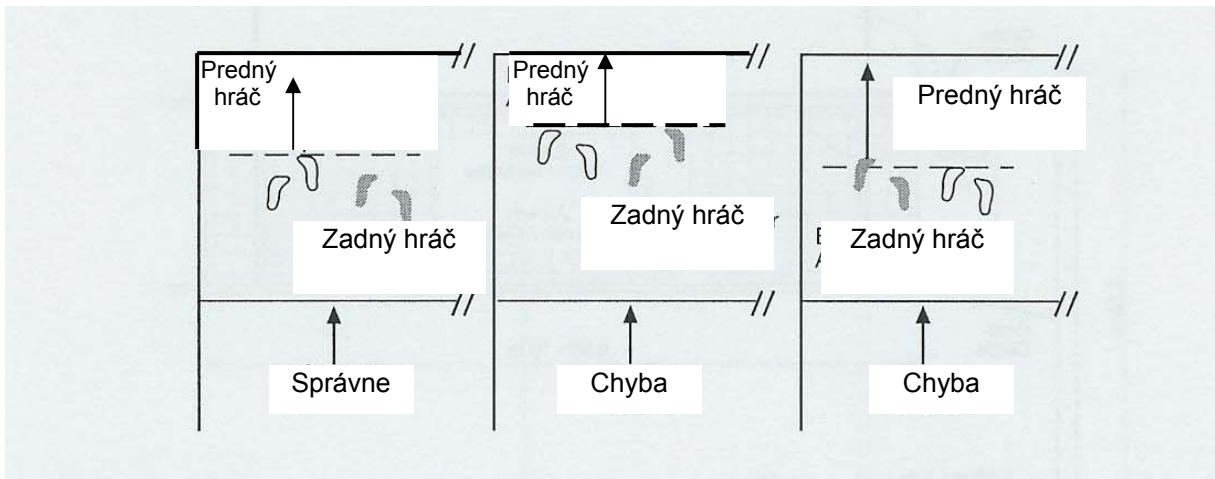
(1.1, 1.3, 1.3.3, 1.3.4, 1.4)

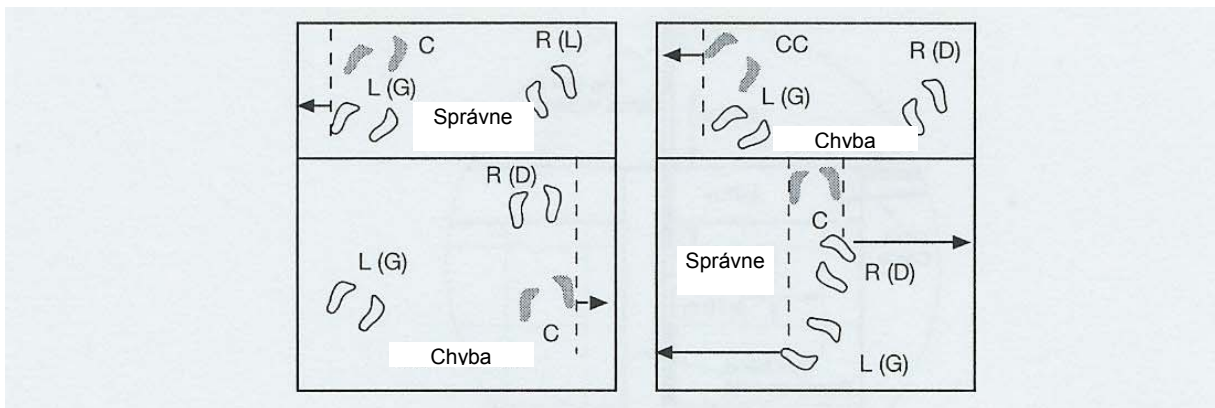
Obrázok 4: Postavenie hráčov

(7.4, 7.4.3, 7.5)

Príklad A: Určovanie postavenia medzi predným a príslušným zadným hráčom.

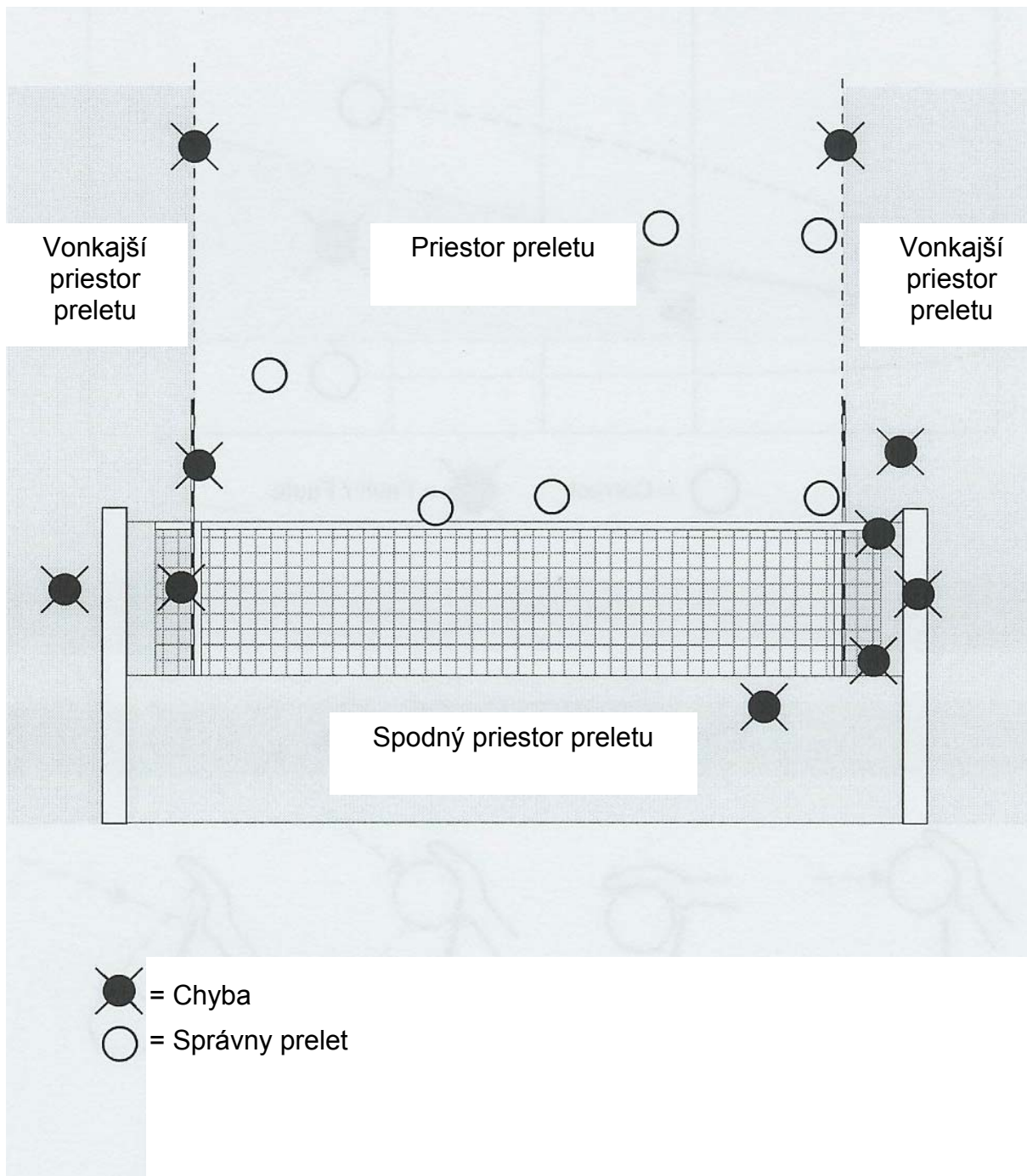
Príklad B: Určovanie postavenia medzi hráčmi v rovnakom rade.

C = Stredný hráč
R(D) = Pravý hráč
L(G) = Ľavý hráč

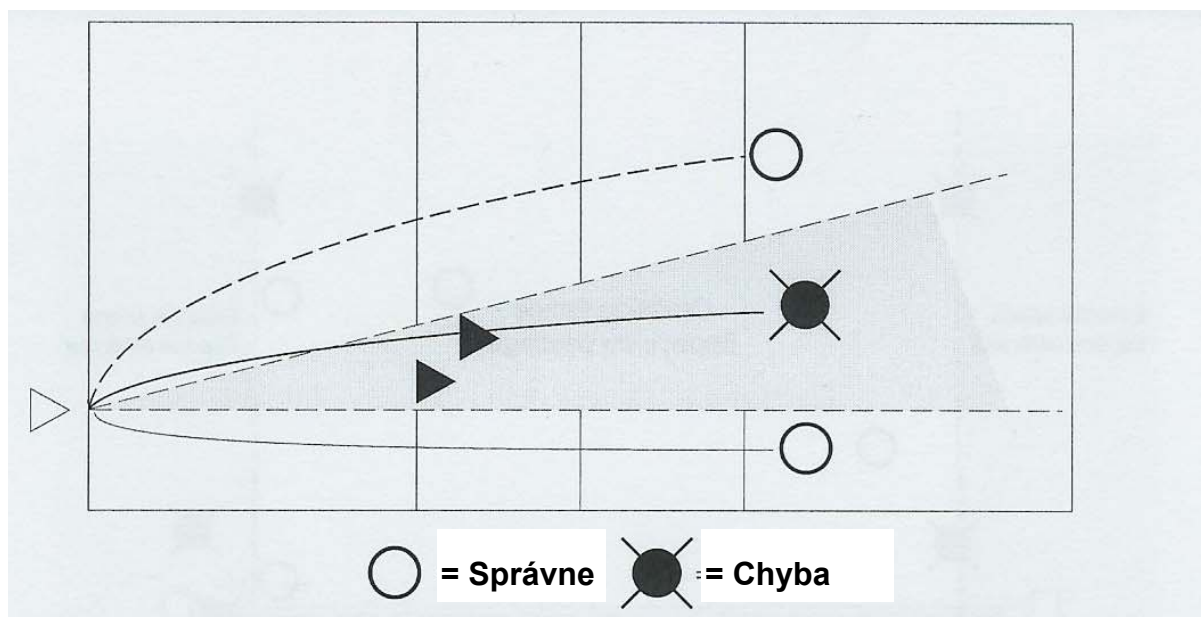
Obrázok 5: Lopta letiaca cez zvislú rovinu siete do poľa súpera

(2.4, 8.4.3, 8.4.4, 8.4.5, 10.1.1)

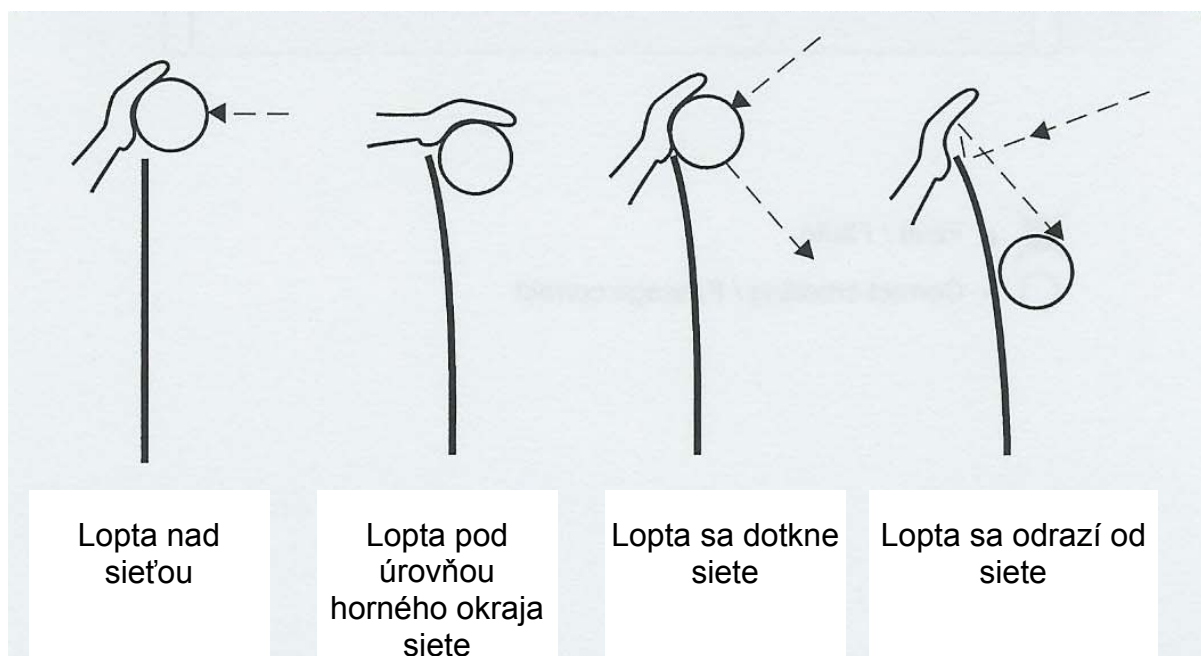
Obrázok 6: Kolektívna clona

(12.5.2)

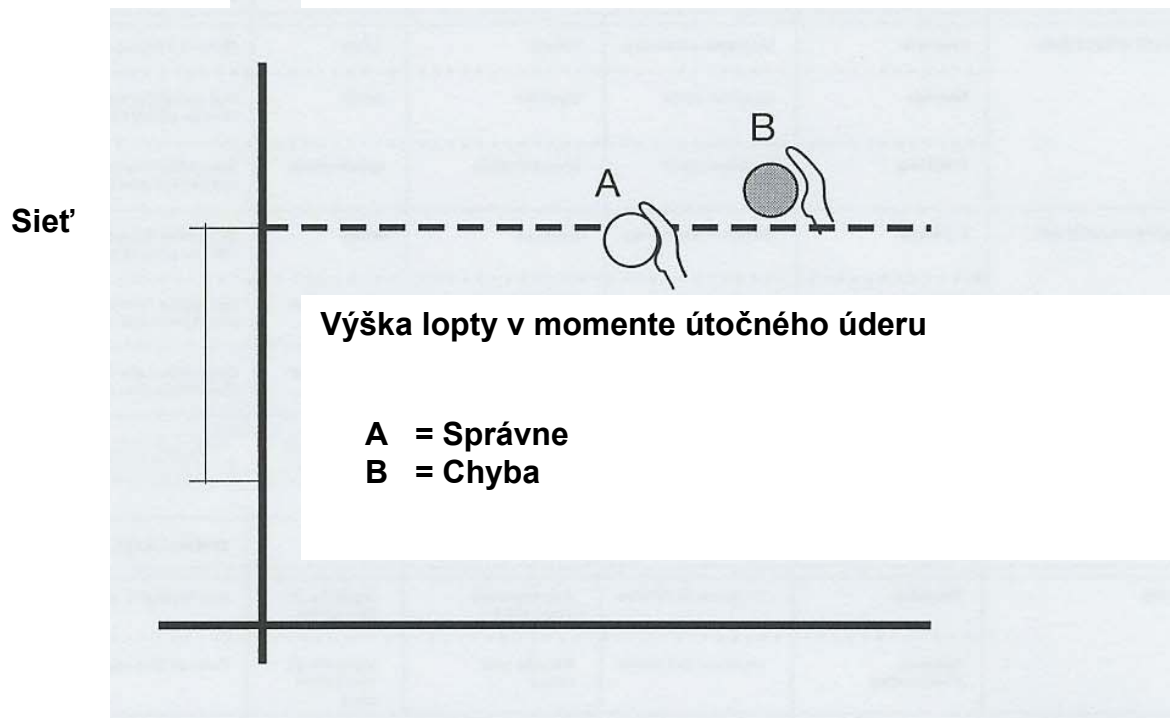
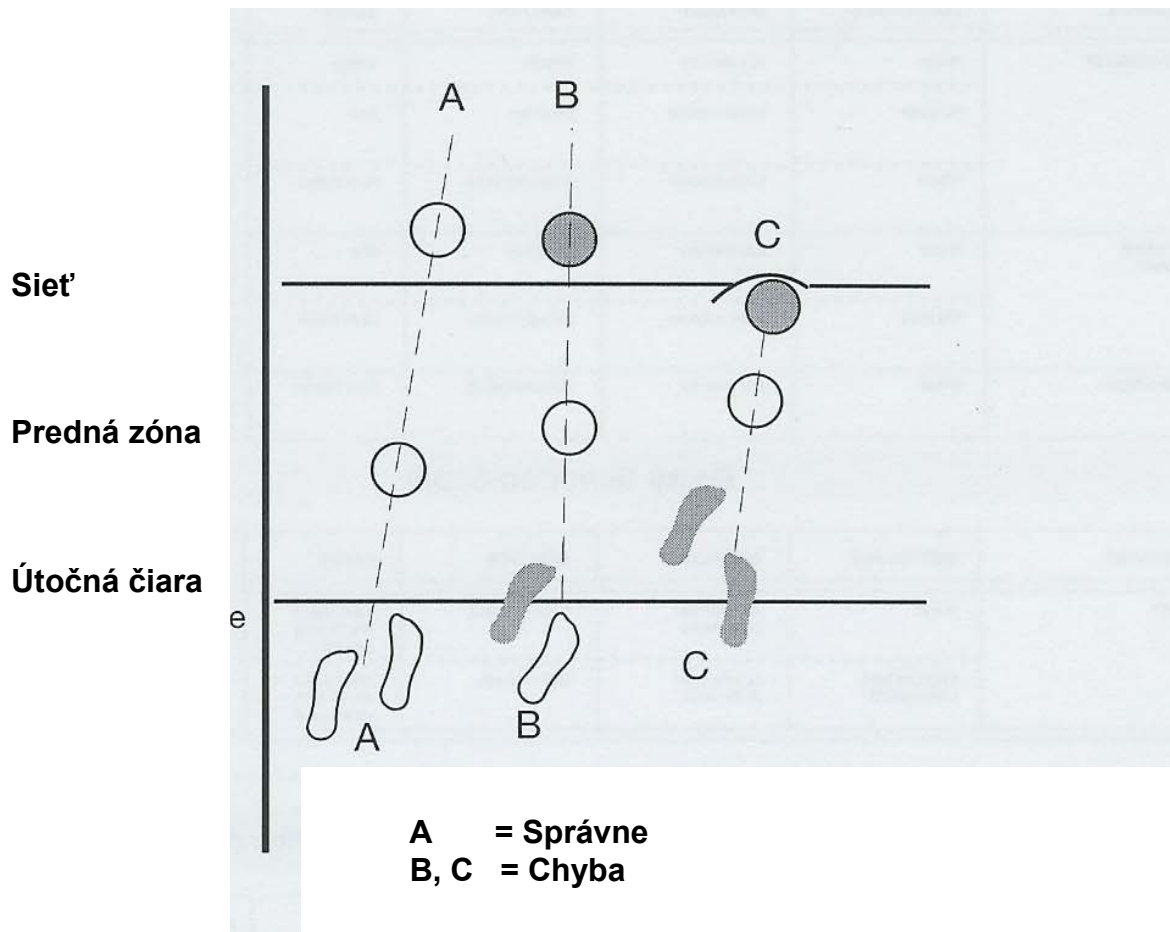
Obrázok 7: Uskutočnený blok

(14.1.3)

Obrázok 8: Útočný úder zadného hráča

(13.2.2, 13.2.3)

Obrázok 9: Tabuľky trestov

(21.3, 21.4.2)

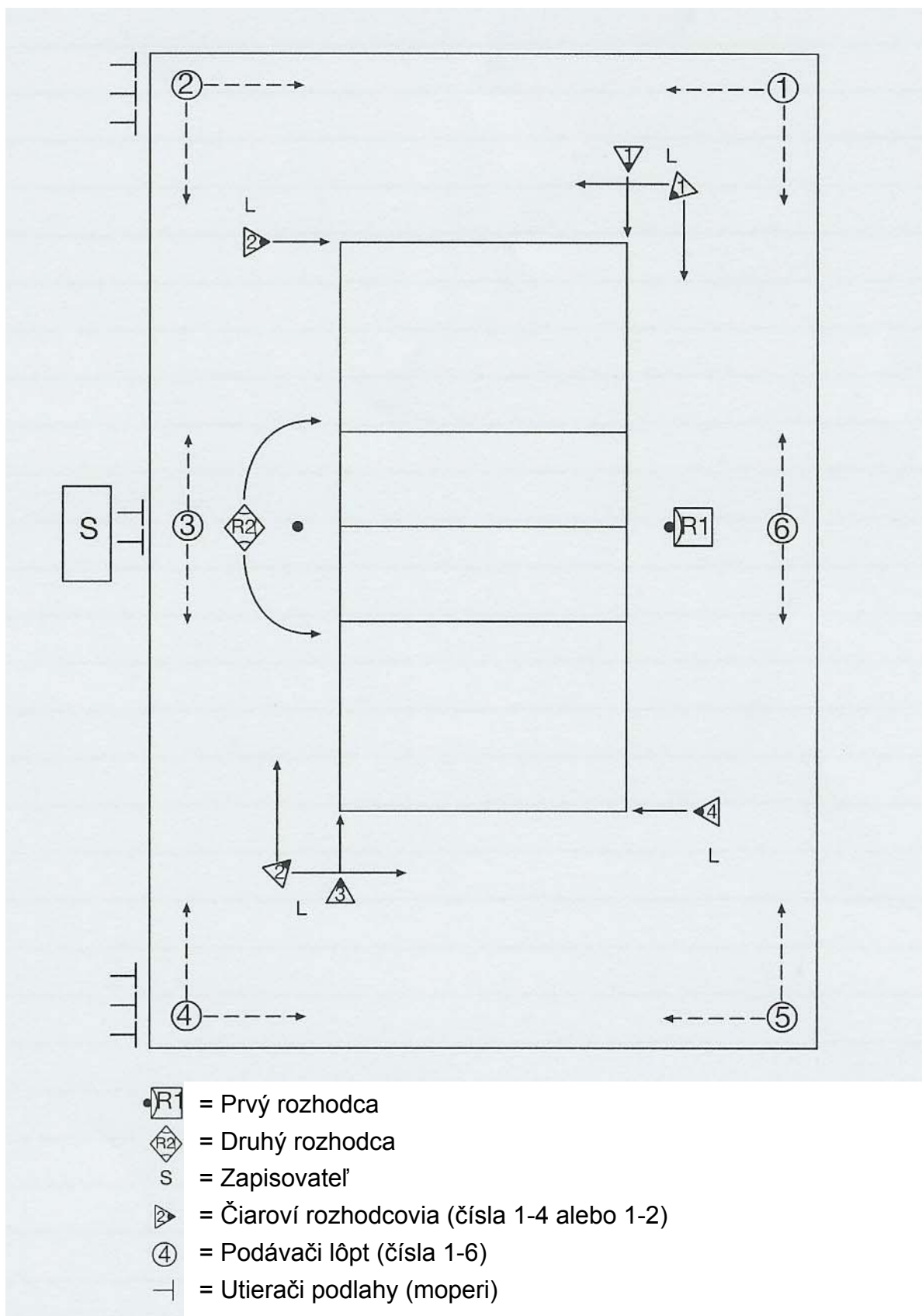
STUPNICA TRESTOV ZA NEVHODNÉ SPRÁVANIE

Kategórie	Poradie priestupku	Vinník	Trest	Karty	Dôsledky
HRUBÉ SPRÁVANIE	Prvé	Ktorýkoľvek člen družstva	Penalizácia	žltá	Strata rozohrávky
	Druhé	Ten istý člen družstva	Vylúčenie	červená	Musí opustiť ihrisko a do konca setu zostane v zóne trestov za lavičkou družstva
	Tretie	Ten istý člen družstva	Diskvalifikácia	žltá + červená	Musí opustiť hrací priestor do konca stretnutia
URÁŽLIVÉ SPRÁVANIE	Prvé	Ktorýkoľvek člen družstva	Vylúčenie	červená	Musí opustiť ihrisko a do konca setu zostane v zóne trestov za lavičkou družstva
	Druhé	Ten istý člen družstva	Diskvalifikácia	žltá + červená	Musí opustiť hrací priestor do konca stretnutia
AGRESIA	Prvá	Ktorýkoľvek člen družstva	Diskvalifikácia	žltá + červená	Musí opustiť hrací priestor do konca stretnutia

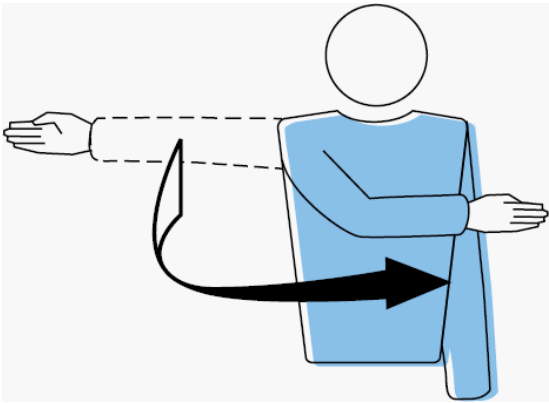
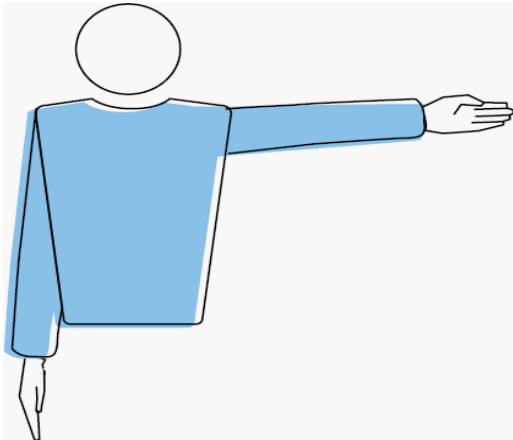
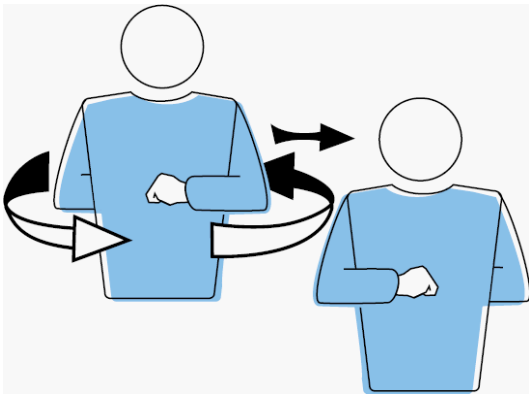
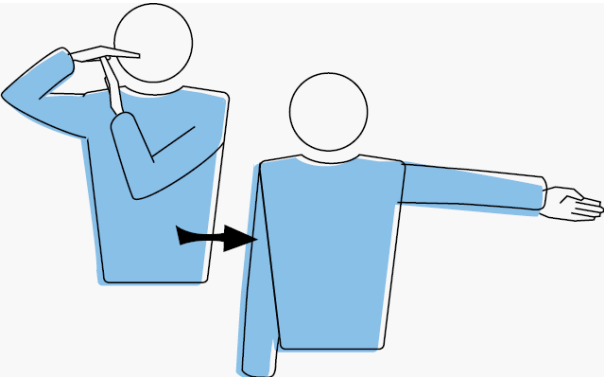
STUPNICA TRESTOV ZA ZDRŽIAVANIE

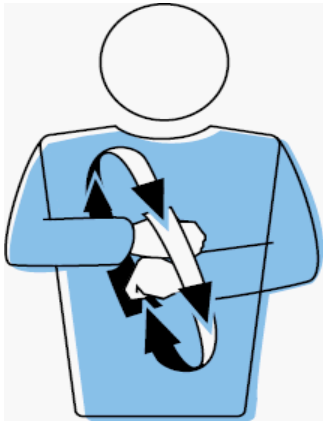
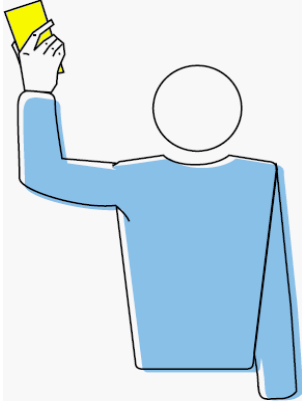
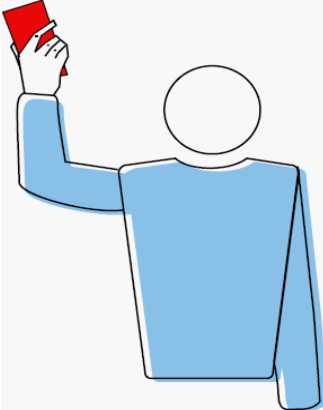
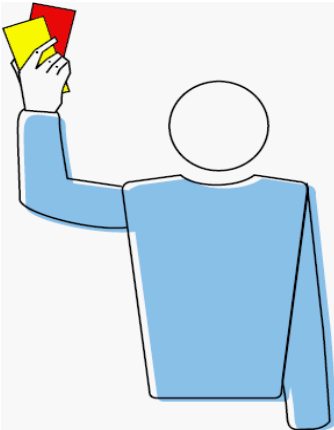
Kategórie	Poradie priestupku	Vinník	Trest	Karty	Dôsledky
ZDRŽIAVANIE	Prvé	Ktorýkoľvek člen družstva	Napomenutie za zdržiavanie	Dohovorené znamenie č. 25 bez karty	Upozornenie – bez penalizácie
	Druhé	Ktorýkoľvek člen družstva	Penalizácia za zdržiavanie	Dohovorené znamenie č. 25 so žltou kartou	Strata rozohrávky

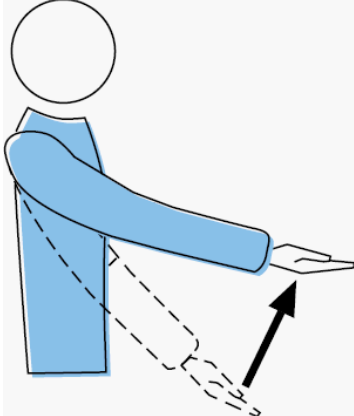

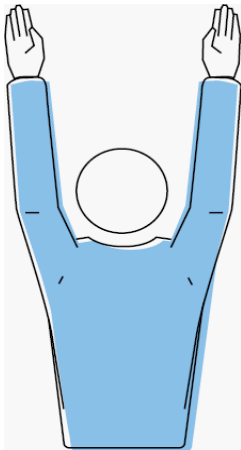
Obrázok 10: Umiestnenie členov zboru rozhodcov a ich pomocníkov
 (3.3, 23.1, 24.1, 25.1, 26.1, 27.1 (čiaroví rozhodcovia))

Obrázok 11: Oficiálne dohovorené znamenia rozhodcov

<p>1 Povolenie podania</p> <p>Pohnúť rukou tak, aby sa naznačili smer podania.</p> <p>(12.3)</p> <p>1R</p>	
<p>2 Podávajúce družstvo</p> <p>Vystrieť pažu na stranu toho družstva, ktoré bude podávať.</p> <p>(12.3, 22.2.3.1)</p> <p>1R 2R</p>	
<p>3 Výmena polí</p> <p>Zdvihnúť predlaktia vpredu a vzadu a otočiť ich okolo tela.</p> <p>(18.2)</p> <p>1R</p>	
<p>4 Oddychový čas</p> <p>Položiť dlaň jednej ruky na prsty druhej ruky, držať zvisle (aby sa vytvorilo T) a potom označiť družstvo, ktoré si ho žiadalo.</p> <p>(15.2.1)</p> <p>1R 2R</p>	

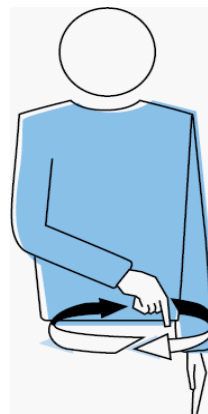
<p>5 Striedanie Krúživý pohyb predlaktí okolo seba. (15.2.1, 15.5)</p> <p style="text-align: right;">1R 2R</p>	
<p>6 Penalizácia za hrubé správanie Ukázať žltú kartu. (21.3.1, 21.6)</p> <p style="text-align: right;">1R</p>	
<p>7 Vylúčenie Ukázať červenú kartu. (21.3.2, 21.6)</p> <p style="text-align: right;">1R</p>	
<p>7 Diskvalifikácia Ukázať obidve karty spolu v jednej ruke. (21.3.3, 21.6)</p> <p style="text-align: right;">1R</p>	

<p>9 Koniec setu (alebo stretnutia) Skrížiť predlaktia pred hrudníkom, ruky nechať otvorené. (6.2, 6.3)</p> <p style="text-align: right;">1R 2R</p>	
<p>10 Lopta nenadhodená alebo nepustená pri podaní Zdvíhať vystretú pažu, dlaň ruky smeruje nahor. (12.4.1)</p> <p style="text-align: right;">1R</p>	
<p>11 Oneskorenie podania Zodvihnúť 8 rozťahnutých prstov. (12.4.4)</p> <p style="text-align: right;">1R</p>	
<p>12 Chyba pri bloku alebo clonenie Zodvihnúť zvisle obe paže, dlaňami dopredu. (14.6, 12.5)</p> <p style="text-align: right;">1R 2R</p>	

13 Chyba v postavení alebo postupe

Urobiť krúživý pohyb ukazovákom.
(7.5 alebo 7.7)

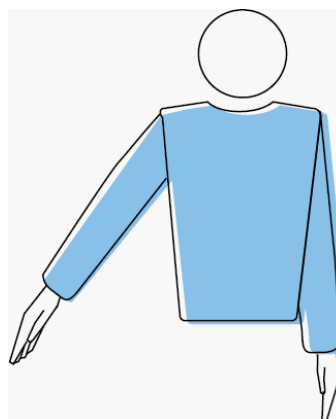
1R 2R

14 Lopta v ihrisku

Nasmerovať ruku a prsty smerom na podlahu.
(8.3)

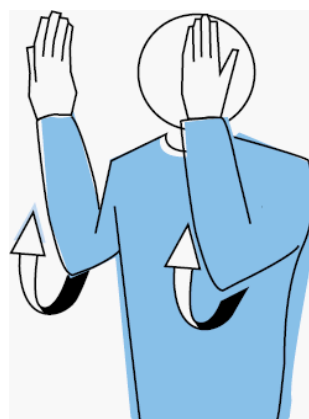
1R 2R

15 Lopta mimo ihriska

Zodvihnúť zvisle predlaktia, ruky otvorené, dlane smerom k telu.
(8.4)

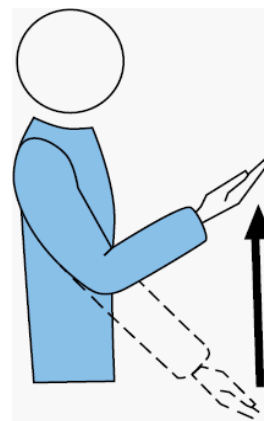
1R 2R

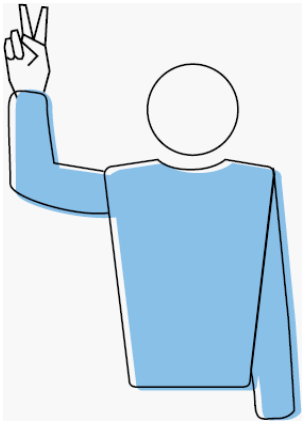
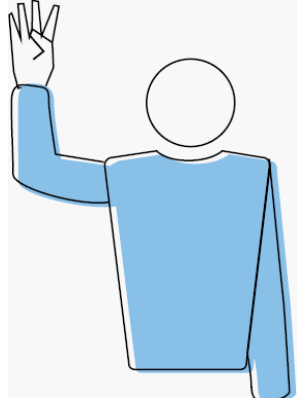
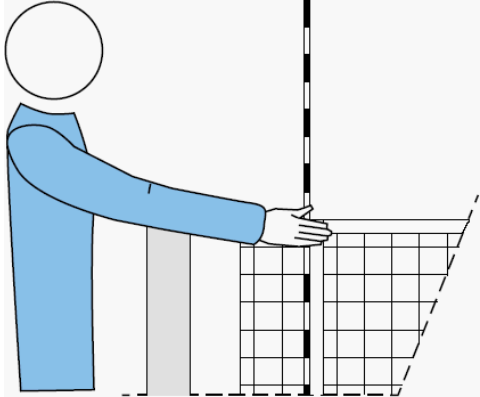
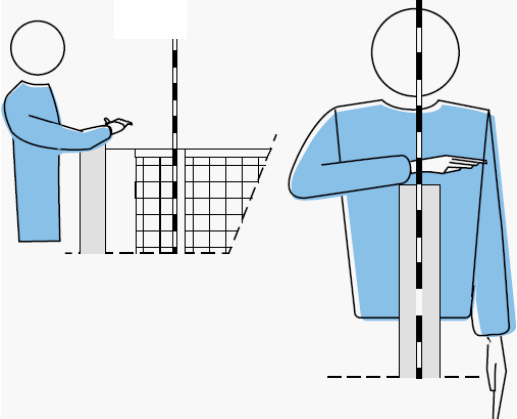

16 Držaná lopta

Pomaly dvíhať predlaktie, dlaň ruky smeruje nahor.
(9.3.3)

1R

<p>17 Dvojdotyk Zodvihnúť dva rozťahnuté prsty. (9.3.4)</p> <p style="text-align: right;">1R</p>	
<p>18 Štyri odbitia Zodvihnúť štyri rozťahnuté prsty. (9.3.1)</p> <p style="text-align: right;">1R</p>	
<p>19 Dotyk siete hráčom Lopta po podaní neprešla k súperovi priestorom preletu Ukázať na príslušnú stranu siete. (11.4.4, 12.6.2.1)</p> <p style="text-align: right;">1R 2R</p>	
<p>20 Presiahnutie ponad sieť Položiť ruku nad sieť, dlaň smeruje nadol. (11.4.1)</p> <p style="text-align: right;">1R</p>	

<p>21 Chyba útočného úderu</p> <p>Urobiť pohyb predlaktím smerom nadol, ruka otvorená.</p> <p>(zadný hráč, libero, proti podaniu súpera – 13.3.3, 13.3.4, 13.3.5)</p> <p>(po nahrávke libera prstami zhora v jeho prednej zóne alebo jej predĺžení – 13.3.6)</p> <p style="text-align: right;">1R</p>	
<p>22 Preniknutie do poľa súpera alebo prelet lopty spodným priestorom preletu</p> <p>Ukázať na stredovú čiaru.</p> <p>(8.4.5, 11.2.1, 11.2.2, 11.2.2.2)</p> <p style="text-align: right;">1R 2R</p>	
<p>23 Obojstranná chyba a opakovanie rozohrávky</p> <p>Zodvihnúť zvisle oba palce.</p> <p>(6.1.2.2, 9.1.2.3)</p> <p style="text-align: right;">1R</p>	
<p>24 Tečovaná lopta</p> <p>Prejsť dlaňou jednej ruky po prstoch druhej, držanej zvislo.</p> <p style="text-align: right;">1R 2R</p>	

25 Napomenutie/penalizácia za zdržiavanie

Zakryť zápästie otvorenou rukou, dlaň smeruje k rozhodcovi (napomenutie) alebo ukázať žltou kartou k zápästiu (penalizácia).

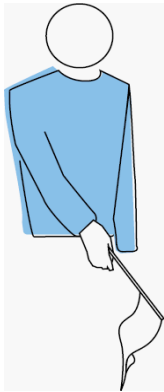
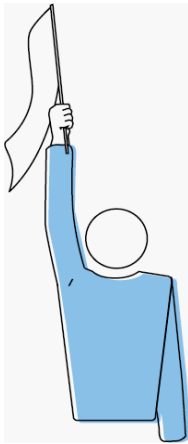

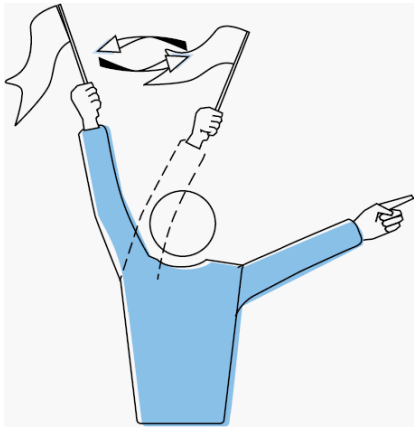
(Napomenutie za zdržiavanie – 17.2.2)

(Penalizácia za zdržiavanie – 17.2.3)

1R

Obrázok 12: Oficiálne dohovorené znamenia čiarových rozhodcov

<p>1 Lopta v ihrisku Ukázať zástavkou smerom nadol. (8.3)</p> <p style="text-align: right;">ČR</p>	 A line drawing of a referee in a blue long-sleeved shirt, holding a flag with both hands and pointing it downwards.
<p>2 Lopta mimo ihriska Zodvihnúť zástavku zvisle. (8.4.1)</p> <p style="text-align: right;">ČR</p>	 A line drawing of a referee in a blue long-sleeved shirt, holding a flag with one hand and pointing it vertically upwards.
<p>3 Tečovaná lopta Zodvihnúť zástavku a dotknúť sa jej vrchu dlaňou voľnej ruky. (27.2.1.2)</p> <p style="text-align: right;">ČR</p>	 A line drawing of a referee in a blue long-sleeved shirt, holding a flag with one hand and touching the top of the flag with the palm of the other hand.
<p>4 Lopta mimo ihriska alebo prešľap podávajúceho hráča počas podania Mávať zástavkou nad hlavou a ukazovať na anténku alebo na príslušnú čiaru. (8.4.2, 8.4.3, 8.4.4, 12.4.3, 27.2.1.4, 27.2.1.6)</p> <p style="text-align: right;">ČR</p>	 A line drawing of a referee in a blue long-sleeved shirt, waving a flag with one hand above their head and pointing with the other hand.

5 Rozhodnutie nemožné

Zodvihnúť a prekřížiť obe ramená a ruky pred hrudníkom.

Časť 3 DEFINÍCIE

Súťažný priestor:	Súťažný priestor je plocha okolo ihriska a voľnej zóny, ktorá zahŕňa všetky priestory až po vonkajšiu bariéru alebo hranicu (obr. 1a)
Zóny:	Sú to časti hracej plochy (t.j. ihriska a voľnej zóny) určené špecifickému účelu (alebo so zvláštnymi obmedzeniami) v zmysle textu pravidiel. Patrí sem Predná zóna, Zóna podania, Zóna striedania, Voľná zóna, Zadná zóna a Zóna pre výmeny libera.
Plochy:	Sú to časti podlahy mimo voľnej zóny, ktoré sú popísané v pravidlách a majú špecifickú funkciu. Patrí sem Zóna rozcvičovania a Zóna trestov.
Spodný priestor preletu:	Je to priestor definovaný na svojom hornom okraji spodným okrajom siete a povrazmi, ktoré ju upevňujú k stĺpom, po stranách stĺpmi a na spodnom okraji hracím povrchom.
Priestor preletu:	Priestor preletu je definovaný: <ul style="list-style-type: none"> - vodorovnou páskou na hornom okraji siete, - anténkami a ich mysleným predĺžením, - stropom. Do súperovho poľa musí lopta preletieť priestorom preletu.
Vonkajší priestor preletu:	Vonkajší priestor preletu je zvislá rovina siete okrem priestoru preletu a spodného priestoru preletu.
Zóna striedania:	Je to časť voľnej zóny, v ktorej sa uskutočňuje striedanie.
Aspoň po dohode s FIVB:	Toto slovné spojenie hovorí, že hoci existujú smernice a špecifikácie výstroja a vybavenia, v niektorých prípadoch môže FIVB urobiť zvláštne dohody, aby sa spropagoval volejbal alebo aby sa umožnili testovať nové podmienky.
Štandardy FIVB:	Technické špecifikácie alebo obmedzenia pre výrobcov výstroja definované FIVB.
Zóna trestov:	Na každej polovici súťažného priestoru je umiestnená zóna trestov za predĺžením zadnej čiary a mimo voľnej zóny. Nachádzať by sa mala minimálne 1,5 m od zadného okraja lavičky družstva.
Chyba:	(i) Herná situácia v rozpore s pravidlami. (ii) Porušenie pravidiel iné ako herná situácia

Driblovanie:	Driblovanie znamená odražanie lopty (zvyčajne ako príprava pred nadvhodením alebo podaním). K ďalším prípravným činnostiam patria (okrem iného) pohyby lopty z ruky do ruky.
Technický oddychový čas:	Je to špeciálny povinný oddychový čas (mimo oddychových časov), ktorý umožňuje propagáciu volejbalu analyzovaním hry ako aj na vytvorenie priestoru doplnkovým komerčným možnostiam. Technické oddychové časy sú povinné pre svetové a oficiálne súťaže FIVB.
Podávači lôpt:	Je to personál, ktorého úlohou je udržiavať plynulý priebeh hry tým, že medzi rozohrávkami posúvajú loptu podávajúcemu hráčovi.
Systém bodovania rozohrávok:	Je to systém získania bodu vždy, keď družstvo vyhrá rozohrávku.
Prestávky medzi setmi:	Čas medzi setmi. Výmena polí v piatom (rozhodujúcom) sete sa nepovažuje za prestávku.
Upozornenie:	Mierne ústne pokarhanie udelené kapitánovi v hre prvým rozhodcom za neskorú výmenu libera.